

MEDEDELINGENBLAD NEDERLANDSE TINVERENIGING • JAARGANG 23 • NUMMER 2 • DECEMBER 2015

- Excursie naar RCE Lelystad
- Wrak OB 71, de beurtvaarder uit 1620
- Najaarsbijeenkomst Dordrecht
- Tin en tinnegieters uit Dordrecht

Nederlandse TinVereniging

OPRICHTING 27 MAART 1993

BESTUUR NEDERLANDSE TINVERENIGING

J.F.H.H. Beekhuizen	Voorzitter
F.W. Hubert	Secretaris
L. Groen	Penningmeester
E.A. Erenst	Bestuurslid
H.B. van Wijk	Bestuurslid

BESTUUR STICHTING NEDERLANDSE TINBIBLIOTHEEK

H.B. van Wijk	Voorzitter-Bibliothecaris
F.W. Hubert	Secretaris
L. Groen	Penningmeester
J.F.H.H. Beekhuizen	Bestuurslid
E.A. Erenst	Bestuurslid

ERELID

A.A. Kooyman

REDACTIE DE TINKOERIER

J.F.H.H. Beekhuizen	Hoofdredacteur lay-out
E.A. Erenst	Redacteur
Mw. T. Evers	Redacteur

ADRES SECRETARIAAT

Voorstraat 4
3265 BV Piershil
E-mail: fredw.hubert@gmail.com

ADRES REDACTIE

Nieuwe Spiegelstraat 49 1017 DD Amsterdam
E-mail: info@janbeekhuizen.nl

ADRES PENNINGMEESTER

Geerweg 6 2731 BA Benthuisen
E-mail: groen@aeto.nl

BANKRELATIE

IBAN: NL67 INGB 0004 3826 32
Swiftadres: INGBNL 2A

WEBSITE

www.nederlandsetinvereniging.nl
www.tinvereniging.nl

ISSN: 1380-108

Inhoudsopgave van de Tinkoerier

Voorwoord Jan Beekhuizen	44
In Memoriam	46
Excursie van RCE Lelystad Thea Evers	47
Wrak OB 71, de beurtvaarder uit 1620 Jan Beekhuizen / Arent Vos	51
Persbericht	67
Najaarsbijeenkomst Dordrecht Thea Evers	68
Tinnen voorwerpen uit Museum Huis Van Gijn Jan Beekhuizen	69
De leden brachten mee Jan Beekhuizen	75
Tin en tinnegieters uit Dordrecht Jan Beekhuizen	78
Literatuur over tin Henk van Wijk	89

Wat een mooi en bewogen verenigingsjaar hebben we achter de rug. Een fantastische bijeenkomst in het voorjaar op Texel. In september hadden we een grote opkomst in het depot van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in Lelystad en in november een museumbezoek in museum Huis Van Gijn in Dordrecht. Alle bijeenkomsten werden zeer druk bezocht en de reacties van de deelnemers waren zonder uitzondering zeer positief. Onze vereniging leeft en dat is na 23 jaar een verheugende ontwikkeling.

Helaas moesten we in dit jaar afscheid nemen van vijf leden.

Op 25 januari overleed Piet Hein Gerver. In zijn werkzame leven was hij notaris en stond hij aan de wieg van de oprichting van onze vereniging in 1993. Hij verrichtte alle werkzaamheden met betrekking tot het ontwerpen van de statuten en het passeren van de akte van oprichting. Dit alles zonder kosten door zijn kantoor uitgevoerd. Hij verzamelde inktpotten en inktstellen in de breedste zin en niet alleen van tin. Op 13 juli overleed Jan Gadd, ons lid uit Engeland. Aan hem bewaar ik zelf fijne herinneringen toen ik in 2001 met Thea en Wim Evers opnamen maakte voor *Tussen Kunst en Kitsch op reis*. Het prachtige huis stond werkelijk van onder tot boven vol met tin.

Op 30 juli stierf Peter Aussems. We bezochten in 2013 de expositie die hij georganiseerd had in het Elsmuseum te Beek. In de vorige *Tinkoerier* heb ik aandacht besteed aan zijn overlijden.

Op 9 september ging van ons heen Hendrik-Jan van Beuningen, ons oudste lid en de bekendste verzamelaar van bodemvondsten op het gebied van aardewerk en tin. Verderop in *de Tinkoerier* heeft Henk van Wijk een in memoriam geschreven over Jan Gadd en Hendrik-Jan van Beuningen.

Op 7 oktober overleed Henk van der Ven, een kleurrijke collega die we kennen van zijn antiekzaak in Amsterdam, respectievelijk Den Bosch, Hamont-Achel in België en Frankrijk.

Gelukkig mogen we ons ook verheugen op de komst van nieuwe leden, zoals de heer Leeman, die inmiddels met zijn vader al diverse bijeenkom-

sten heeft bijgewoond.

Ook de heer en mevrouw Ramge gaven acte de presence. Eveneens hebben we kennis gemaakt met de heer Postma. Een ander nieuw lid, de heer Arts, moest om persoonlijke reden verstek laten gaan op geplande bijeenkomsten. Verder mochten we de heren Ruud van Dongen en Hans Grobben verwelkomen.

Onze vereniging blijft een verzamelpunt van enthousiaste liefhebbers en verzamelaars. Tegelijkertijd moeten we ook constateren dat de groep deelnemers aan onze bijeenkomsten al jaren bijna dezelfde samenstelling heeft. Ik doe daarom een oproep aan de thuisblijvers: laat u eens zien op onze bijeenkomsten. Ze zijn onderhoudend, gevarieerd en leerzaam. We bezoeken als het enigszins mogelijk is prachtige locaties, die zeer de moeite waard zijn.

De werkzaamheden met betrekking tot het stads-kannenboek vorderen gestaag en ze liggen op schema. Philippe Probst, Henk van Wijk en ondergetekende zijn bezig met het stroomlijnen en de lay-out van het boek, dat eind april naar de drukker gaat om het op 28 mei 2016 in Oudenaarde te presenteren. U hebt in groten getale te kennen gegeven naar Oudenaarde te komen, waar u een mooi programma tegemoet kunt zien. Ik verheug mij opnieuw op de samenwerking met de Vlaamse Tinvereniging om er een onvergetelijk weekend van te maken. Het zal ongetwijfeld weer een hoogtepunt worden in het 23-jarig bestaan van onze vereniging.

Deze *Tinkoerier* heeft twee grote artikelen. Het ene over de bijeenkomst in Lelystad. Ik dank de heer Arent Vos voor de fantastische medewerking en het ter beschikking stellen van de foto's van de objecten. Dankzij de sponsoring van een paar leden kunnen wij dit hoofdstuk in kleur laten drukken.

De bodemvondsten komen daardoor volledig tot hun recht. Het andere artikel is gewijd aan de bijeenkomst in Dordrecht. We kunnen kennis maken met diverse objecten uit de collectie van museum Huis Van Gijn, evenals van vele door de leden meegebrachte tinnen objecten.

Enige tijd geleden bezocht ik het Westfries Museum in Hoorn en in de museumwinkel vond ik een leuk stukje 'modern' tin in de vorm van een kerststalletje. Het is vervaardigd door de firma *'t oude ambacht* uit Alphen (Gelderland). In het bijbehorende foldertje schrijven zij het volgende: *Tin is een edel metaal en wordt sedert oudsher gebruikt voor kunst-, sier- en gebruiksvoorwerpen. Dit tinnen voorwerp bevat*

94% tin en is gegarandeerd loodvrij. Ik kon niet nalaten het kerststalletje te kopen omdat ik het een mooi stukje ambacht vind, uiteraard van tin.

Namens het bestuur wens ik u het beste voor 2016 in voorspoed en gezondheid.

Jan Beekhuizen, voorzitter

H.J.E. van Beuningen
1920 - 2015

Op 9 september j.l. overleed de heer H.J.E. van Beuningen, met 95 qua leeftijd ons oudste

lid. Met hem ontviel ons het boegbeeld van de Nederlandse amateur-archeologie. Hij was actief vanaf de Tweede Wereldoorlog toen hij de bouwputten in de Rotterdamse binnenstad frequenteerde, geïnteresseerd in bodemvondsten. Die vondsten waren er veelvuldig en vele ervan droegen bij aan de totstandkoming van een ongeëvenaarde collectie die keramiek, glas, brons en tin omvatte.

Een belangrijk deel van die collectie is overgedragen aan museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam en wordt daar bewaard als de collectie Van Beuningen-De Vriese. Voor de regelmatige tentoonstelling uit deze collectie werd het smaakvolle tuinpaviljoen van Henket gebouwd. De oom van H.J.E. – zoals hij in de wandeling werd genoemd – was mede-naamgever van het museum en één van zijn grootste particuliere schenkers. Van Beuningen zette deze traditie voort. In een tijdperk van 70 jaar breidde zijn interesse-

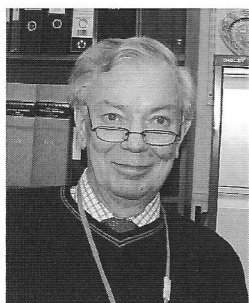
gebied zich ook geografisch uit en zeer bekend zijn zijn activiteiten in verdrongen landen in Zeeland (Reimerswaal), en in de voormalige keramiekcentra rond Keulen. Ook van elders wisten gravers en zoekers hem te vinden.

Zijn liefde voor de oude kunstnijverheid heeft ook in wetenschappelijk opzicht veel opgeleverd, getuige de vele symposia en publicaties die door zijn initiatief en vaak ook door zijn financiële ondersteuning tot stand kwamen. In een serie publicaties onder de naam Rotterdam Papers is aan veel van deze onderwerpen aandacht besteed waarbij meest recentelijk, de catalogi over zijn ongekend uitgebreide laat-middeleeuwse insigneverzameling kunnen worden genoemd.

H.J.E. was een voorvechter van de (redelijke) belangen van de amateur-archeologen, waaronder de metaaldetectorzoekers en is dat tot het laatst met overgave gebleven.

Wij zullen een aimabel, geïnteresseerd, alert en deskundig man node missen.

Henk van Wijk

Jan Gadd
1939 - 2015

Op 13 juli j.l. overleed op 77-jarige leeftijd ons lid Jan Gadd.

Zweed van geboorte woonde hij zijn hele werkzame leven in Engeland. In zijn mooie huis tegen de grens met Wales bracht hij een grote collectie Engels en Continentaal tin van zeer uiteenlopende genres en leeftijden bijeen. Dat was op TV te zien toen onze voorzitter met Thea en Wim Evers op uitnodiging

van Tussen Kunst en Kitsch hun Engelse reis maakten en daarbij aan Jan een bezoek brachten.

Als lid van de Engelse tinvereniging fungeerde hij lange tijd als bibliothecaris. In die tijd schreef hij of werkte hij mee aan publicaties van de Pewter Society o.a. over in Europa verschenen tinboeken, over Belgische tinmerken (omdat er toen nog geen algemeen overzicht was), over de Isher-collectie en over verscheidene museumcollecties. De bijeenkomsten in Nederland bezocht hij slechts spaarzaam.

Henk van Wijk

Excursie naar de RCE Lelystad

Tekst: Thea Evers

Fotografie: Jan Beekhuizen

Afb. 1: Vitrine met Westerdijk steengoed

In 2009 werd de naam Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten (RACM) veranderd in Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), een onderdeel van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De Dienst houdt zich bezig met de zorg voor en het beheer van ons culturele erfgoed.

In Lelystad is het kennisinstituut op het gebied van de scheepsarcheologie gevestigd, een onderdeel van de RCE. Het culturele erfgoed waar het hier om gaat, bestaat voor het overgrote deel uit scheepswrakken. In het Hollandse rivierengebied zijn schepen teruggevonden uit de Prehistorie, de IJzertijd, de Romeinse tijd en latere perioden. Maar Flevoland bleek een waar scheepswrakkenkerkhof te zijn. Al tijdens de eerste inpolderingswerkzaamheden kwamen er scheeps-

Afb. 2: Detail van een bronzen kanon voor de admiraliteit van West-Friesland, 17^e eeuw
E voor Enkhuizen
PPP voor Pugno Pro Patria
Gesigneerd: Wouter Wegewaert Me Fecit, 1652
Enchusae (Enkhuizen)
Inv.nr: [MA]NZ-EURG8-1

Excursie naar de RCE Lelystad

wrakken tevoorschijn. Er zijn nu ruim 400 wrakken gevonden met daarbij tienduizenden losse voorwerpen, daterend tussen 1200 en 1900.

Wat heb je daar nu als tinliefhebber te zoeken?

Wel, tussen die losse voorwerpen bevinden zich ook diverse tinnen objecten. Maar vaak is de belangstelling van onze leden veel breder. Dat bleek ook nu weer, want ook de andere vondsten, van aardewerk tot scheepskanonnen, werden met veel interesse bekeken (afb. 1, 2 en 3).

Afb. 3: Arent Vos geeft uitleg over scheepskanonnen

Dertig leden hadden op woensdag 16 september de reis naar Lelystad gemaakt en zij waren, dankzij de uitvoerige routebeschrijving van de secretaris, op tijd aangekomen (afb. 4).

Afb. 4: Deelnemers in een geanimeerd gesprek

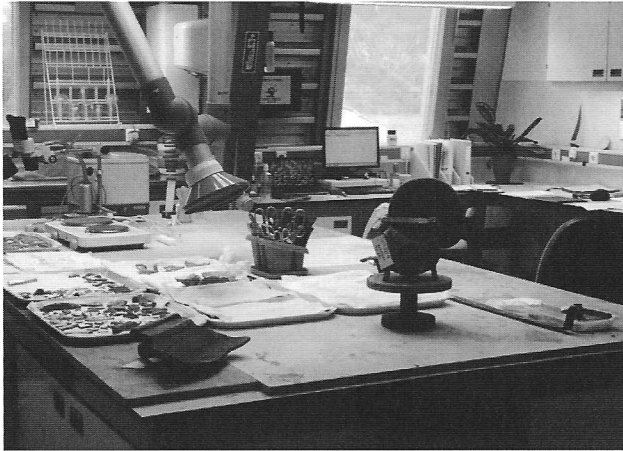

Afb. 5: Een indruk van het interieur

Na het welkomstwoord door voorzitter Jan Beekhuizen, maakten we opnieuw kennis met de heer drs. Arent Vos, senioronderzoeker scheepsarcheologie/scheepsbouw. In het voorjaarsweekend op Texel hadden wij al vol belangstelling naar zijn lezing over de onderwaterarcheologie op de rede van Texel geluisterd. (Zie zijn uitgebreide artikel in *de Tinkoerier*, jrg.23, nr.1, augustus 2015, pag. 14-30).

De groep werd in tweeën gesplitst en we werden rondgeleid door een zeer bijzonder gebouw: een procesgebouw (afb. 5). Het langgerekte pand heeft de vorm van een omgekeerde scheepsrump. De conservering en restauratie van een scheepswrak kan daar stap voor stap worden gevolgd vanaf het moment van binnenkomst op de spoelvloer tot en met de presentatie van het geconserveerde eindproduct. Het specialistische maritieme archeologische werk van de onderzoekers is in verschillende werkplaatsen van dichtbij te volgen (afb. 6), bijvoorbeeld de reconstructie van een scheepsrump door middel van modelbouw. Er is zelfs een bassin aanwezig voor duikonderricht.

Wij kregen uitleg over het hele proces van de scheepsarcheologie, en de schat aan scheepsarcheologisch materiaal, dat hierbij geborgen is.

Afb. 6: Restauratie-atelier

De eerste onderwateropgraving vond plaats van 1985 tot en met 1997. Het betrof een wrak van een forse vrachtvaarder op de bodem van de Noordzee bij Texel, gelegen in de 'aanloop' van de vaargeul het Molengat. *Aanloop Molengat* werd dan ook de naam van dit schip, gedateerd 1635-1640. De goederen die werden geborgen zijn grotendeels halffabricaten, zoals lood, tin en ijzer. De herkomst van de merken op de tinrollen, die een hoge zuiverheid bleken te hebben, is bekend. Deze waren geïmporteerd uit het Ertsgebergte in het toenmalige Bohemen en Saksen, nu Tsjechië en Duitsland (afb. 7).

De vondsten, in de loop der jaren gevonden, zijn in een open depot in lange rijen vitrines uitgesteld en gedeeltelijk beschreven. Het gaat om meer dan 33.000 geconserveerde en gerestaureerde objecten.

Voor ons was het meest bijzonder *De Beurtvaarder*. Beurtschepen voeren over de Zuiderzee en onderhielden lijndiensten tussen vaste plaatsen en op vaste tijdstippen. Het schip waar het hier om gaat was vermoedelijk op weg van Hasselt of Zwolle naar Amsterdam. De Zuiderzee was in die tijd een druk bevaren 'verkeersplein'.

En Amsterdam was in de zeventiende en achttiende eeuw een knooppunt van de beurtvaart.

Dit beurtschip uit de Gouden eeuw werd in 1980 ontdekt in de bodem van het centrum van Lelystad. Het was in zo'n goede staat, dat besloten werd het schip in zijn geheel te bergen. Het is vergaan omstreeks 1620-1630 en heeft een lengte van 17,85 m en het is 5,15 m breed en 2,4 m hoog.

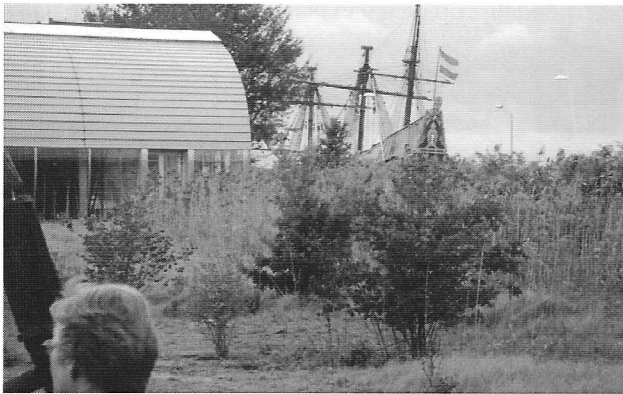
Het geconserveerde wrak is te zien in een grote glazen buitenvitrine op het terrein. In 2008 werd dit onderkomen geopend door de toenmalige minister van O C & W Ronald Plasterk. De Bouwkosten bedroegen € 500.000 (afb. 8 en 9).

Afb. 7: Tinrollen

Excursie naar de RCE Lelystad

De voorwerpen die in het beurtschip werden aangetroffen vertellen verhalen over de passagiers, die aan boord waren toen het schip verging, passagiers die van zeer verschillende komaf zijn geweest. Dat kan men concluderen uit de diverse gevonden objecten. Een bijzondere vondst was bijvoorbeeld een ton, tjokvol met beschadigde tinnen voorwerpen (afb. 10). Tin wordt maar zelden in scheepswrakken gevonden.

Afb. 8: De glazen buitenvitrine

Dit was dan ook een lading van grote waarde en wijst er op dat zich aan boord een opkoper bevond, die het tin wilde laten omsmelten. En deze tin vondst was ook uitgesteld. Natuurlijk fantastisch om te zien. Er staan veel onbekende merken op, en die moeten allemaal nog beschreven worden. Het merendeel van de voorwerpen uit de ton wordt in een apart hoofdstuk beschreven.

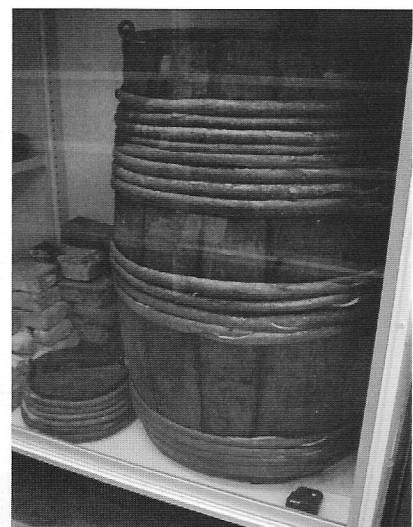

Afb. 9: Wrak van het beurtschip

De toekomst van de scheepsarcheologie is zeer onzeker. Misschien waren wij wel de laatste groep, die een bezoek heeft gebracht aan de RCE. Door de bezuinigingen op de culturele sector worden de gebouwen in Lelystad gesloten. Waar de collectie naar toe zal gaan was niet bekend. En ook het personeel verkeerde in grote onzekerheid over hun toekomst. De verhuizers waren al wel komen kijken.

In de NRC las ik op 12 oktober een klein bericht, waarin werd vermeld dat het Rijksmuseum, samen met het Openluchtmuseum, Paleis het Loo en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een nieuw depot gaat bouwen voor de collecties van deze vier instellingen. Onder de naam *Collectie Centrum Nederland* zijn de aanbestedingen daarvoor al begonnen. Hoeveel geld met deze miljoeneninvestering gemoed zal zijn wil een woordvoerder van het Rijksmuseum nog niet zeggen. En ook over de locatie die men op het oog heeft mag hij nog niets openbaar maken. Het gebouw zal een oppervlakte krijgen van ruim 20.000 m².

Of tinliefhebbers hier blij mee moeten zijn? Dat is de grote vraag. De afgelopen jaren zijn er in de musea steeds meer tinnen objecten in de depots verdwenen. Ondanks de onzekere toekomst en het onbestemde gevoel van *wat een weggegooid geld om dit allemaal te laten verdwijnen*, was het toch een bijzondere dag. Fijn dat we dit nog mochten bekijken. Met dank aan de organisatoren.

Afb. 10: Ton gevonden in beurtschip

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Tekst: Jan Beekhuizen en Arent Vos
Fotografie: R.C.E.-afdeling scheepsarcheologie

In 1980 werd bij werkzaamheden in Lelystad - drooggelegde bodem van de voormalige Zuiderzee - het circa 18 m lange wrak van een houten vrachtschip aangetroffen¹. Het bleek een uitzonderlijk interessant schip en ondanks de ouderdom behoorlijk compleet. Het schip was met slagzij in de bodem weggezonden met als gevolg dat de bovenliggende zijde was verdwenen, maar verder was zelfs het dek grotendeels nog aanwezig. Het wrak is in 1980-'81 opgegraven door de afdeling Oudheidkundig Bodemonderzoek van de (toenmalige) Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders en voor nader onderzoek en conservering geborgen. Bij het onderzoek is o.a. vastgesteld dat dit een typisch *beurtchip* was, een vaartuig dat regelmatig geplande vaardiensten

onderhield, waarbij passagiers en (kleine) goederen over vaste routes werden vervoerd. Op basis van het aanwezige, zeer complete vondstcomplex, waaronder enkele goed te dateren munten (1615-1619), kon worden vastgesteld dat het schip omstreeks 1620 moet zijn vergaan. Onder de lading aan boord bevond zich één grote ton gevuld met tientallen tinnen objecten. Gezien de (soms) duidelijke beschadigingen en reparaties van de stukken is geconcludeerd dat dit toen al een partij oud tin moet zijn geweest, bedoeld om te worden omgegoten tot nieuwe stukken. Hiermee hebben we een groot aantal verschillende tinnen objecten met een harde datering ante quem en die toen al oud waren.

Afb. 1

Ton van het beurtschip

Inv.nr: [MA]OB71-305

¹ Maritieme Collectie en Archief, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), afdeling Maritiem Depot, Lelystad.

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 2

Maatkan – Rembrandtkan, 's-Gravenhage

Horizontaal gegoten.

Eenkakig scharnier met duimrust in de vorm van twee eikels. Licht gebogen handvat.

Gemerkt op het deksel: merk in de vorm van een ooievaar (zonder vis in de bek) met de gietersinitialen AP.

Aan de binnenkant van de hals is rechts van het handvat een maatpegel aangebracht.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw/1^e kwart 17^e eeuw

Hoogte: 28,0 cm

Doorsnede voet: 12,4 cm

Gewicht: 2001 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-39

Afb. 3

Maatkan – Rembrandtkan, type Zwolle

Horizontaal gegoten.

Tweekakig scharnier met haakvormige duimrust.

Licht gebogen handvat.

Deksel ontbreekt (waarschijnlijk heeft daar het merk gestaan).

Aan de binnenkant van de hals is rechts van het handvat een maatpegel aangebracht.

Periode: 1^e kwart 17^e eeuw

Hoogte: 28,6 cm

Doorsnede voet: 11,7 cm

Gewicht: 1746 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-40

Afb. 4

Maatkan

Verticaal gegoten. Geen bodemmedaillon.
Eenkakig scharnier. Licht gebogen handvat.
Deksel met duimrust ontbreekt.
Gemerkt op het handvat: (ijk)merk in de vorm van een klimmende leeuw naar links met daaronder ingeslagen getal 13.
Aan de binnenkant van de hals is rechts van het handvat een maatpegel aangebracht.
Periode: 4^e kwart 16^e eeuw
Hoogte: 12,3 cm
Doorsnede bodem: 6,2 cm
Gewicht: 380 g
Inv.nr: [MA]OB71-305-41

Afb. 5

Maatkan op voet

Horizontaal gegoten.
Tweekakig scharnier met haakvormige duimrust.
Torentje op het deksel. Licht gebogen handvat.
Gemerkt aan de buitenkant van de voet: gekroonde roos met in de band van de kroon de gietersinitalen IVD. Op het handvat ingeslagen eigenaarsmerk met initialen MR en twee klavertjes drie en drie balken.
Periode: 4^e kwart 16^e eeuw/1^e kwart 17^e eeuw
Hoogte: 28,0 cm
Doorsnede voet: ca. 11,0 cm
Gewicht: 1097 g
Inv.nr: [MA]OB71-305-42

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 6

Mosterdpot

Horizontaal gegoten.

Tweekakig scharnier met haakvormige duimrust.

Licht gebogen handvat. Gat in het deksel voor het lepeltje.

Gemerkt op het handvat: gekroonde roos met aan weerszijde van de roos de gietersinitialen (?) en K.

Periode: omstreeks 1600

Hoogte: 13,5 cm

Doorsnede voet: ca. 7,8 cm

Gewicht: 438 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-43

Afb. 7

Maatkan

Horizontaal gegoten.

Tweekakig scharnier met duimrust in de vorm van een balkje.

Licht gebogen handvat.

Gemerkt aan de binnenkant van het deksel:

gekroonde roos met aan weerszijde van de roos de gietersinitialen B en C.

Aan de binnenkant van de hals is rechts van het handvat een maatpegel aangebracht.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw/1^e kwart 17^e eeuw

Hoogte: 13,6 cm

Doorsnede voet: 7,3 cm

Gewicht: 406 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-44

Afb. 8

Drinkbekertje met eierrand voet

Gemerkt aan de buitenkant van de bodem:
gekroonde roos met aan weerszijde van de roos
de gietersinitialen S en T.

Versiering op het bekertje.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw/1^e kwart 17^e eeuw

Hoogte: 9,7 cm

Doorsnede voet: ca. 6,3 cm

Gewicht: 122 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-47

Afb. 9

Drinkbekertje

Voetrand zeer beschadigd.

Gemerkt aan de buitenkant van de bodem:
gekroonde roos met aan weerszijde van de roos
de gietersinitialen S en P en aan de onderkant
van de roos de initiaal B.

Periode: omstreeks 1600

Hoogte: ca. 11,0 cm

Doorsnede voet: ca. 6,5 cm

Gewicht: 234 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-48

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 10

Lampetkan – waterkan

Gebogen handvat met duimrust.

Gemerkt op het handvat: gekroonde roos zonder gietersinitialen met daaronder (eigendoms-)merk met initialen DVA (zie ook nr. 23). Aan de buitenkant van de bodem ingekraste huismarken. Voor de schenktuit is een rooster aangebracht met vijf gaten.

Periode: 2^e helft 16^e eeuw

Hoogte: 18,2 cm

Doorsnede voet: 11,6 cm

Gewicht: 1152 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-49

Afb. 11

Oorkom – brandewijn- of papkom

Twee handvatten in de vorm van een gestileerde fleur de lis.

Gemerkt op een van de handvatten: gietersmerk of eigenaarsmerk in de vorm van een hengselmand.

Geen zichtbare gietersinitialen.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 5,1 cm

Doorsnede voet: 5,9 cm

Doorsnede bovenrand: 12,5 cm

Inv.nr: [MA]OB71-305-55

Afb. 12

Oorkom – brandewijn- of papkom

Twee handvatten in de vorm van een gestileerde fleur de lis.

Gemerkt op een van de handvatten: gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen EM of FM.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 5,5 cm

Doorsnede voet: 5,4 cm

Doorsnede bovenrand: 12,8 cm

Gewicht: 360 g

Inv.nr: [MA]OB71-308

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 13

Oorkom – brandewijn- of papkom

Twee handvatten in de vorm van twee ringen.

Gemerkt aan de buitenkant van de bodem:

gekroonde roos met in de band van de kroon de gietersinitialen BVG.

Periode: 2^e/3^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 5,5 cm

Doorsnede voet: 7,0 cm

Doorsnede bovenrand: ca. 13,5 cm

Gewicht: 374 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-56

Afb. 14

Oorkom – brandewijn- of papkom

Een handvat in de vorm van een gestileerde fleur de lys en een handvat in de vorm van een ring.

Gemerkt aan de buitenkant van de bodem:

gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen A?

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 7,6 cm

Doorsnede voet: 8,6 cm

Doorsnede bovenrand: ca. 12,1 cm

Gewicht: 441 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-57

Afb. 15

Oorkom – brandewijn- of papkom

Twee handvatten in de vorm van een ring.
Gemerkt aan de buitenkant van de bodem:
door de beschadiging niet te herleiden merk.
Periode: 3^e/4^e kwart 16^e eeuw
Hoogte: ca. 6,0 cm
Doorsnede voet: ca. 5,5 cm
Doorsnede bovenrand: ca. 11,8 cm
Gewicht: 361 g
Inv.nr: [MA]OB71-305-59

Afb. 16

Kroes met deksel

Horizontaal gegoten.
Tweekakig scharnier met duimrust in de vorm
van een balkje. Licht gebogen handvat.
Gemerkt op het handvat: gekroonde roos met aan
weerszijde van de roos de gietersinitialen (?) en l.
Periode: 2^e helft 16^e eeuw
Hoogte: 11,5 cm
Doorsnede bodem: 8,9 cm
Gewicht: 525 g
Inv.nr: [MA]OB71-305-60

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 17

Zoutvat op voet

Gemerkt op de rand van de cuppa: gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen FM. Ter linker zijde van de gekroonde roos een ingeslagen eigendomsmerk met drie dierenkoppen en initialen WVI en ter rechter zijde een ingeslagen eigendomsmerk met drie dierenkoppen en een kwart van de maan, eveneens de initialen WVI.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: ca. 15,0 cm

Doorsnede voet: ca. 10,2 cm

Gewicht: 368 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-71

Afb. 18

Zoutvat op voet

Gemerkt op de rand van de cuppa: gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen WH.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 13,5 cm

Doorsnede voet: ca. 9,3 cm

Gewicht: 298 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-69

Afb. 19

Zoutvat op voet

Gemerkt op de cuppa: gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen C(?) en in het hart van de roos de letter K voor Keurtin.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 13,0 cm

Doorsnede voet: ca. 9,7 cm

Gewicht: 262 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-70

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 20

Drinkbekertje

Gemerkt aan de buitenkant van de bodem:
gekroonde roos met in de kroon de gieters-
initialen WH.

Ingekraste versieringen.

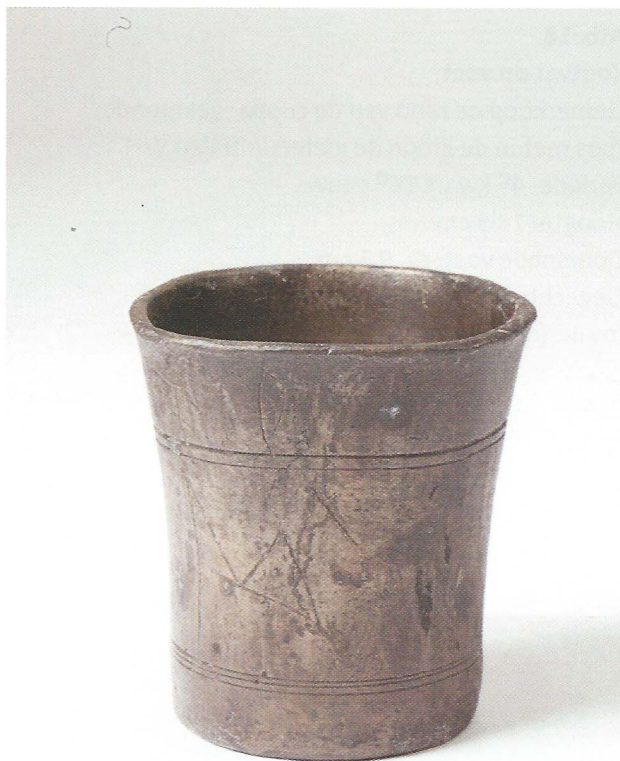
Periode: omstreeks 1600

Hoogte: 6,2 cm

Doorsnede bodem: 4,9 cm

Gewicht: 114 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-74

Afb. 21

Cilindrische maatkan

Horizontaal gegoten.

Het deksel en handvat ontbreken. Aan de
binnenkant zijn twee maatpegels aangebracht:
hele en halve maat.

Geen merken (deze hebben op het deksel of
op het handvat gestaan).

Periode: omstreeks 1600

Hoogte: 18,4 cm

Doorsnede voet: 10,7 cm

Gewicht: 896 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-78

Afb. 22

Kamerpot

Horizontaal gegoten.

Gebogen handvat met duimrust.

Gemerkt op het handvat: gekroonde roos met aan weerszijde van de roos de gietersinitialen W en (?).

Aan de buitenkant van de bodem ingekrast huismerk.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 12,2 cm

Doorsnede voet: 12,2 cm

Doorsnede bovenrand: ca. 14,1 cm

Gewicht: 1536 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-77

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 23

Kan op voet

Horizontaal gegoten.

Tweekakig scharnier met haakvormige duimrust.

Licht gebogen handvat.

Gemerkt aan de binnenkant van het deksel: gekroonde hamer. Op het handvat ingeslagen (eigendoms-)merk met de initialen DVA (zie ook nr. 10).

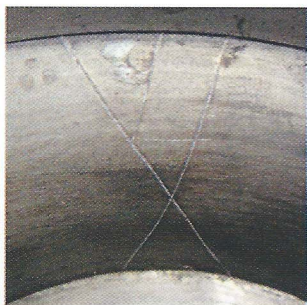
Periode: 2e helft 16e eeuw

Hoogte: 24,8 cm

Doorsnede voet: 11,3 cm

Gewicht: 1359 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-86

Afb. 24

Zeskantig zoutvat 'à double usage'

Gemerkt op beide cuppa: weggesleten gekroonde roos.

Periode: 2e helft 16e eeuw

Hoogte: 10,6 cm

Doorsnede voet: 10,3 cm

Gewicht: 593 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-84

Afb. 25

Maatkan – Rembrandtkan, type Zutphen

Horizontaal gegoten.

Eenkakig scharnier met duimrust in de vorm van twee eikels. Licht gebogen handvat met sporen van het schraapstaal.

Gemerkt in het medaillon op het deksel: gekroonde roos met in de band van de kroon de gietersinitialen IW. Aan de binnenkant van de hals is rechts van het handvat een maatpegel aangebracht.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 28,1 cm

Doorsnede voet: 12,5 cm

Gewicht: 1807 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-87

Wrak OB71, de beurtvaarder uit 1620

Afb. 26

Schenkkan op voet

Horizontaal gegoten.

Tweekakig scharnier met duimrust in de vorm van twee bolletjes op gestrengelde bogen. Licht gebogen handvat.

Gemerkt op het handvat: gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen .C.

Periode: 4^e kwart 16^e eeuw

Hoogte: 18,4 cm

Doorsnede voet: 7,9 cm

Gewicht: 365 g

Inv.nr: [MA]OB71-305-88

Proef voor behoud archeologisch erfgoed Texelse zeebodem

Persbericht 20 november 2015

Op de zeebodem rondom Texel liggen unieke archeologische schatten¹. Veel VOC-schepen zijn hier vergaan. Om het beheer van deze wrakken in de toekomst te garanderen, start een proef om te zien of sportduikers kunnen bijdragen aan het behoud van dit onderwatererfgoed.

Duiken op scheepswrakken in de Waddenzee is voorbehouden aan vergunninghoudende bedrijven. Met deze proef wordt gekeken of sportduikers kunnen bijdragen aan het behoud van dit waardevolle erfgoed. De gemeente Texel, het Rijk, Kaap Skil museum van jutters & zeelui, de Duikclub Texel en de provincie Noord-Holland hebben vandaag een protocol getekend. Hiermee wil het Rijk onder voorwaarden toestaan dat sportduikers van Duikclub Texel onder zijn auspiciën vondsten bergen en aan land brengen.

De scheepswrakken worden voortdurend bedreigd. Bijvoorbeeld door erosie, maar ook door menselijke activiteiten. Dat betekent dat de beste bescherming, bewaren in de bodem, niet altijd mogelijk is. In dat

geval zullen eventuele vondsten onder toezicht en in gezamenlijk overleg geborgen worden en overgedragen aan de provincie Noord-Holland.

Gedeputeerde Ralph de Vries: "De resten van de schepen zijn voor maritiem archeologen toegangspoorten tot een tastbaar verleden: deze wrakken zijn tijdscapsules die verhalen bevatten uit een periode waarin Nederland floreerde als maritieme natie." Noord-Holland stelt voor de proef maximaal €270.000,- beschikbaar voor onderzoek, conservering en restauratie. Uiteindelijk worden de vondsten tentoongesteld in Museum Kaap Skil op Texel. De proef loopt tot 31 december 2016.

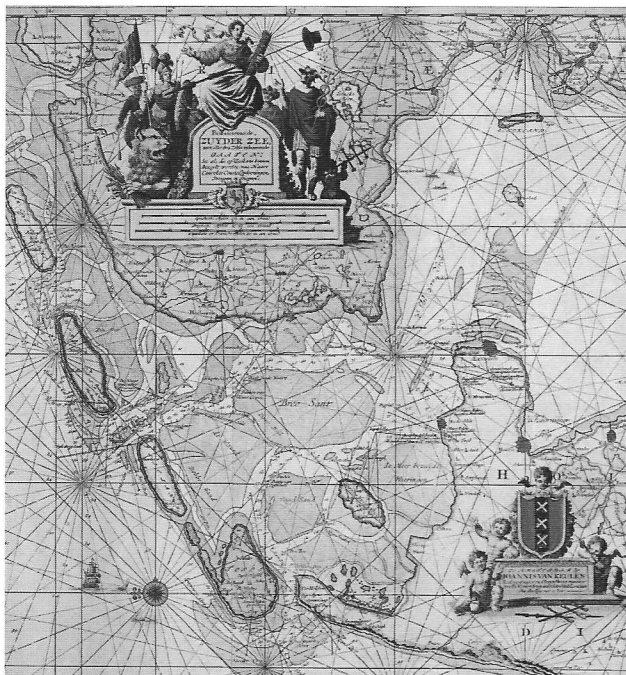

foto: Paul Voorthuis/Highzone Photography

Detail van de paskaart van de Zuiderzee door Johannes van Keulen, ca. 1680

¹ Arent D. Vos - *Onderwaterarcheologie op de Rede van Texel. Waardespellende onderzoeken in de westelijke Waddenzee tussen (Burgzand)* Nederlandse Archeologische Rapporten 041 (Lelystad 2012).

Najaarsbijeenkomst Dordrecht

Tekst: Thea Evers

'Hollands oudste stad', aldus de toeristische VVV-gids, ligt op een eiland, omsloten door brede rivieren. In 1572 kwamen daar twaalf Hollandse steden in het geheim bijeen om het verzet tegen de Spaanse overheerser te bundelen. Die eerste Vrije Statenvergadering, markeert het begin van een zelfstandige Nederlandse staat en zo is Dordrecht de 'geboortestad' van Nederland.

In die historische stad kwamen op 31 oktober zo'n 26 leden bijeen voor de najaarsbijeenkomst met daarbij de Algemene ledenvergadering.

We werden gastvrij ontvangen in het Museum Huis van Gijn. Daar mochten we de hele dag gebruik maken de voornaamste kamer, de zaal uit 1730, met een rijke betimmering en kostbare wandtapijten uit Oudenaarde (afb. 1).

Afb. 1: Deelnemers in de voornaamste kamer

De opeenvolgende bewoners koesterden dat interieur en zo is dit nu de oudste bewaard gebleven zaal met gobelins in een Nederlands woonhuis.

Van Gijn, zakenman, jurist en verzamelaar, woonde hier vanaf 1864 tot zijn dood in 1922. Zijn huis en het merendeel van zijn verzamelingen liet hij na aan de Vereniging Oud-Dordrecht, met de opdracht de collecties openbaar te maken en het huis als museum in te richten. Hierbij moest het interieur zoveel mogelijk intact blijven. In 1925 werd het opengesteld voor publiek. Maar sommige vertrekken kregen toen toch een andere bestemming.

Voordat we van start gingen was er natuurlijk zoals altijd koffie met iets er bij.

Voorzitter Jan Beekhuizen verwelkomde de aanwezige leden en memoreerde als eerste het overlijden van enkele leden van de vereniging en vroeg om een minuut stilte. Op pag. 44 en 46 wordt nader stilgestaan bij deze overledenen.

Een leuk vooruitzicht is de aangekondigde voorjaarsbijeenkomst op 28 mei 2016, gezamenlijk met de Vlaamse Tinvereniging, in het Belgische Oudenaarde. De belangrijkste gebeurtenis zal de presentatie worden van het stadskannenboek. Vanzelfsprekend staan er ook andere activiteiten en museumbezoek op het programma.

Vervolgens hield mevrouw Wyke Sybesma van het museum een voordracht over dit fraaie huis, met de monumentale gevel, aan de Nieuwe Haven 29. Het werd gebouwd in 1729 in opdracht van Johan van Neurenberg, een rijke regent. De voeg tussen de stenen is zo dun, dat het lijkt alsof ze zonder specie op elkaar zijn gelegd.

Tussen 1999 en 2001 is het museum ingrijpend gerestaureerd en hersteld in de staat, waarin Van Gijn het tot 1922 bewoonde. Gelukkig was er veel bewaard gebleven van de oorspronkelijke interieurs. De zolder, die voorheen niet voor publiek toegankelijk was, biedt nu plaats aan de grote verzameling speelgoed, waaronder ook veel tinnen figuren. Het is één van de oudste speelgoedcollecties in Nederland. Beroemd is ook de Atlas Van Gijn met historieprenten. Uiteindelijk waren het er meer dan 25.000. Prenten, tekeningen en foto's, genummerd en beschreven. Het is één van de drie negentiende-eeuwse atlanten in ons land.

We werden rondgeleid door dit bijzondere huis met alle pracht en praal, maar waarbij je ook kon zien dat het heel bewoonbaar en comfortabel was geweest. Na de lunch in het museumcafé gingen we weer naar de mooie zaal en daar was tin uitgesteld. Voornamelijk Dordts tin natuurlijk: bijzondere stukken uit de collectie van het museum, maar ook van particulieren. Jan Beekhuizen gaf daarbij de nodige toelichting met een PowerPoint. Maar het leuke is altijd, de onderlinge gesprekken die dan volgen, waarin ook de deskundigheid van de leden tot uiting komt. En dat kan zeer leerzaam zijn.

Tot slot van de middag konden we nog een bezoek brengen aan het Patriciërshuis aan de Wolwevershaven n°. 9. Een laat achttiende-eeuws huis, dat een beeld geeft van een deftig Dordts huishouden rond 1800. Een authentieke woning met een fraaie Maaskamer en natuurlijk een prachtig uitzicht op de rivieren. De gids was even burgerlijk ongehoorzaam en liet ons ook in de originele kelders kijken, die

normaal niet toegankelijk zijn. Daar sta je voor je gevoel bijna in het water en besef je als oosterling, die op 36m boven NAP woont, hoe belangrijk ook de binnenwaterkeringen zijn.

We kunnen terugzien op een zeer geslaagde mooie dag, in een historische stad en in een fraaie locatie, met dank aan de organisatoren.

Tinnen voorwerpen uit Museum Huis Van Gijn

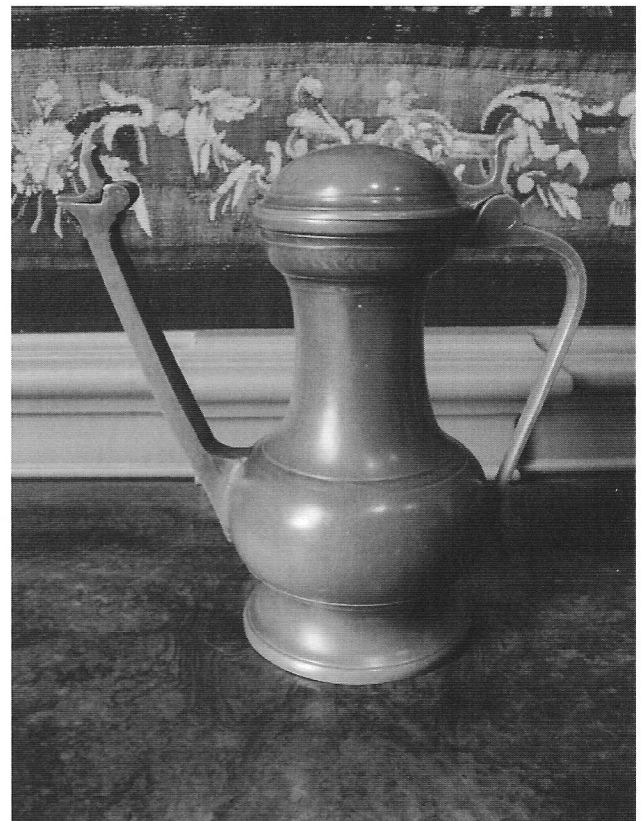
Tekst en foto's: Jan Beekhuizen

Afb. 2

Jan Steenkan

Gemerkt aan de binnenkant van het deksel: gekroonde roos met in het hart van de roos de letter F voor Fijntin en in de band van de kroon de gietersinitialen IG voor Jan Gardenier, Dordrecht, werkzaam omstreeks 1675 – 1732, overleden 1732 (zie ook Dordts Tin en Tinnegieters). Op het deksel ingeslagen eigenaarsinitialen IVCAS. Aan de binnenkant van de hals is rechts van het handvat een maatpegel aangebracht.

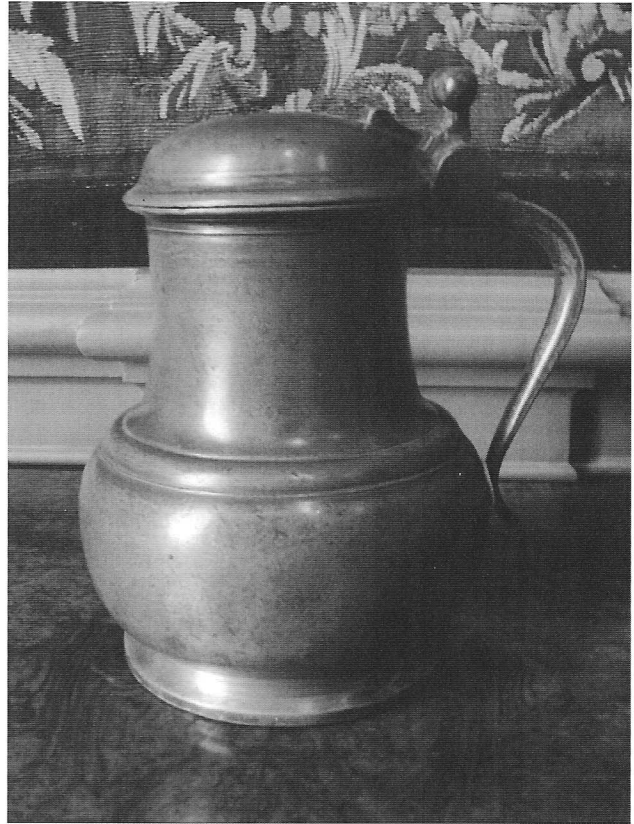
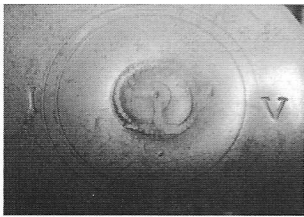

Tinnen voorwerpen uit Museum Huis Van Gijn

Afb. 3

Kan van het Fruiteniersgilde

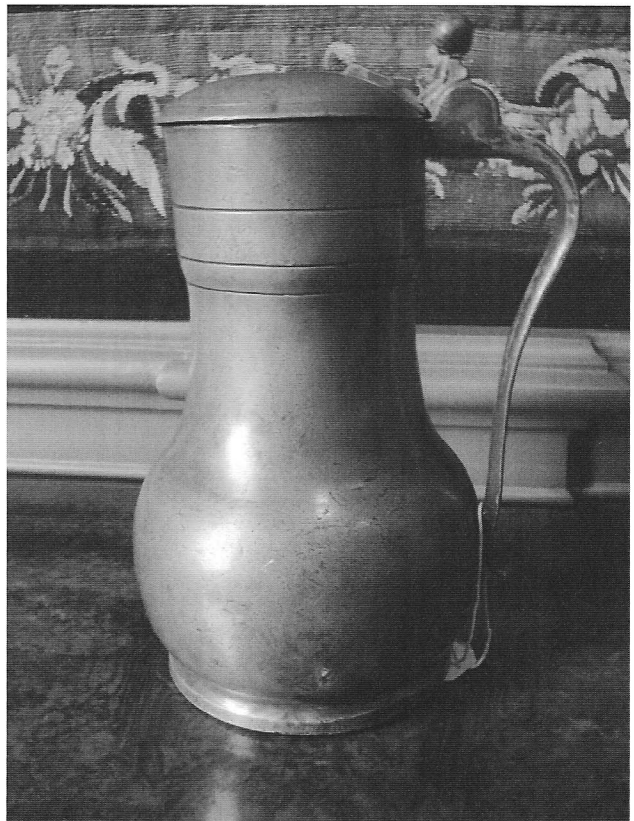
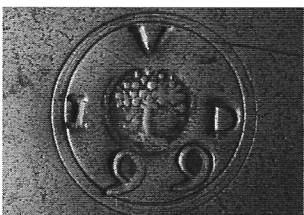
Gemerkt op het deksel: eigendomsmerk in de vorm van een boom. Eveneens op het deksel ingeslagen eigenaarsinitialen IAN.

Afb. 4

Kan van het Fruiteniersgilde

Gemerkt op het deksel: eigendomsmerk in de vorm van een boom. Eveneens op het deksel ingeslagen eigenaarsinitialen IVD en getal 99.

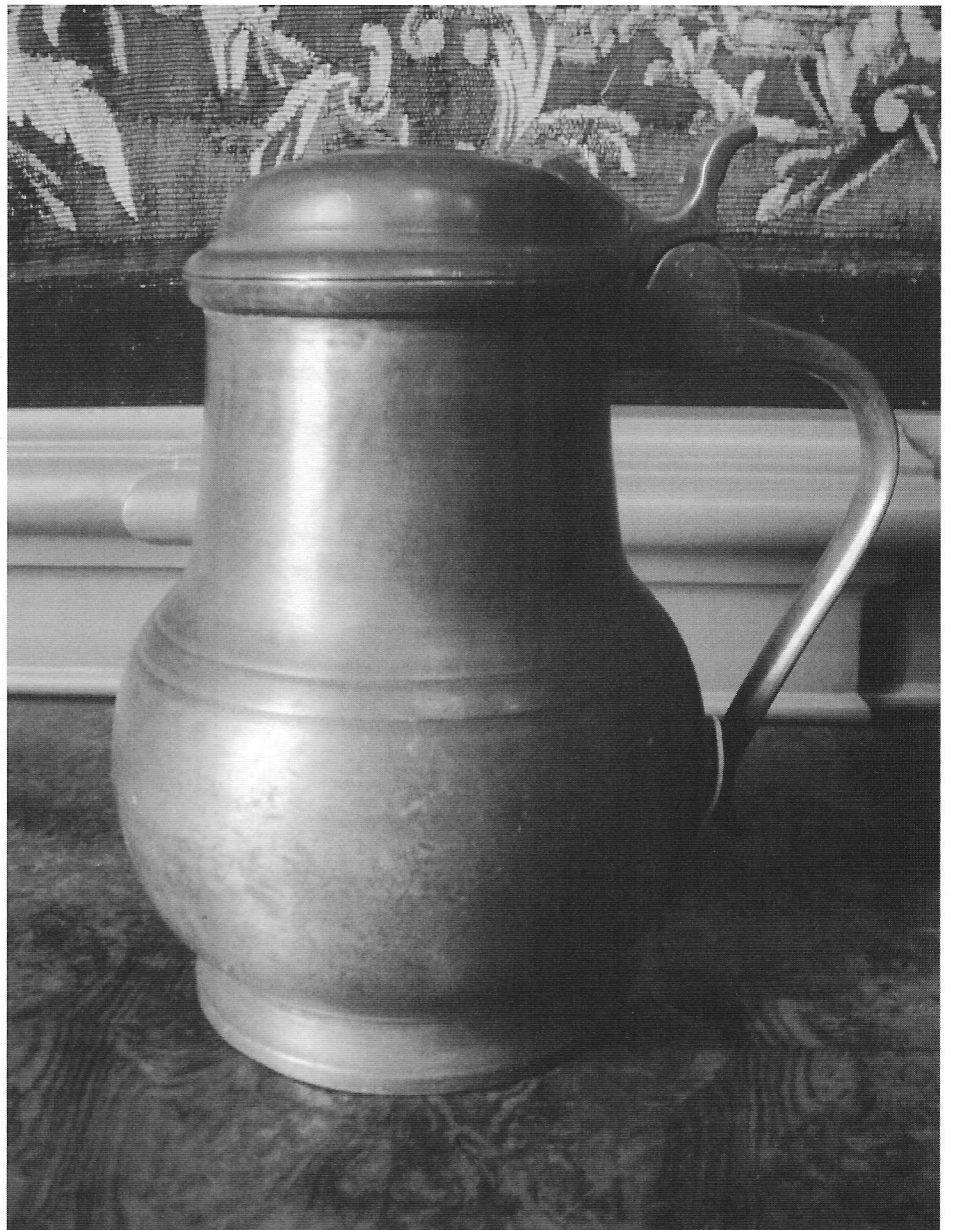

Afb. 5

Kan van het Mazelaarsgilde.

Gemerkt aan de binnenkant van het deksel: stadsmerk van Dordrecht met de gietersinitialen EVL voor Everhardus van Laar, Dordrecht, gehuwd 1749, werkzaam omstreeks 1747 – 1780.

Op het deksel gegraveerde tekst: YAN.VERHAAR.ALS. BOKHOUDER.IN.DEN.TEYDT.1780.

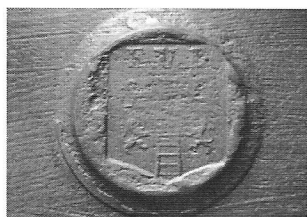

Tinnen voorwerpen uit Museum Huis Van Gijn

Afb. 6

Raadsheertje

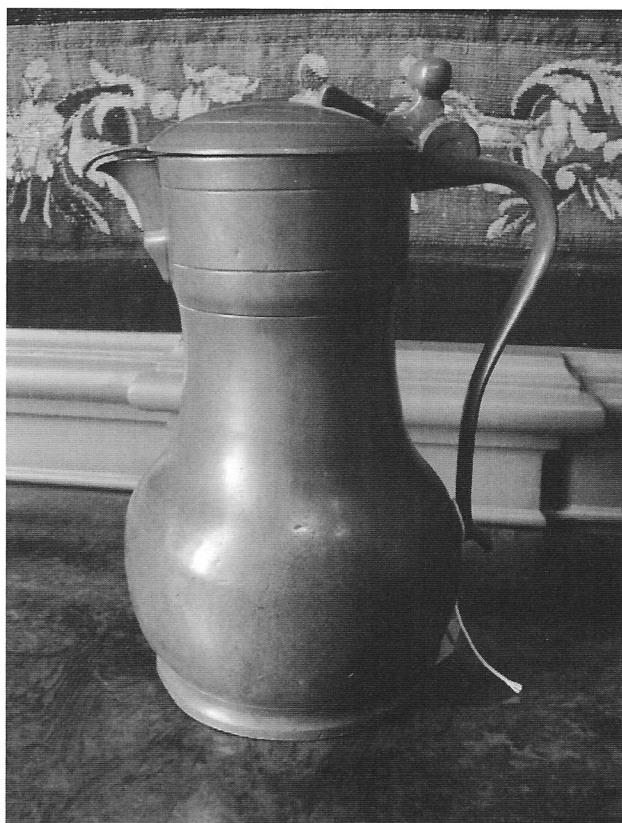
Gemerkt aan de buitenkant van de bodem: stadsmerk van Dordrecht met de gietersinitialen EVL voor Everhardus van Laar, Dordrecht, gehuwd 1749, werkzaam omstreeks 1747 – 1780.

Afb. 7

Kan van het Korenmeetersgilde

Gemerkt aan de binnenkant van het deksel: stadsmerk van Dordrecht met gietersinitialen IH voor Hendrik Jongeling, Dordrecht, gehuwd 1737, werkzaam 1737 – 1756. Op het deksel gegraveerde initialen KM voor Korenmeetersgilde, jaartal 1751 en getal 6.

Afb. 8

Eén van de twee kannen van GILT VAN DE MAAS

Gemerkt aan de binnenkant van het deksel: stadsmerk van Dordrecht met gietersinitialen IH voor Hendrik Jongeling, Dordrecht, gehuwd 1737, werkzaam 1737 – 1756. Op het deksel gegraveerde eigenaarsinitialen PR MLM CN IVDH en jaartal ANO 1756. Aan de voorzijde op het kanlichaam is een hart aangebracht (ca. 1,5 cm dik) met daarop een graving in de vorm van een klein binnenschip met tekst: T GILT VAN DE MAAS.

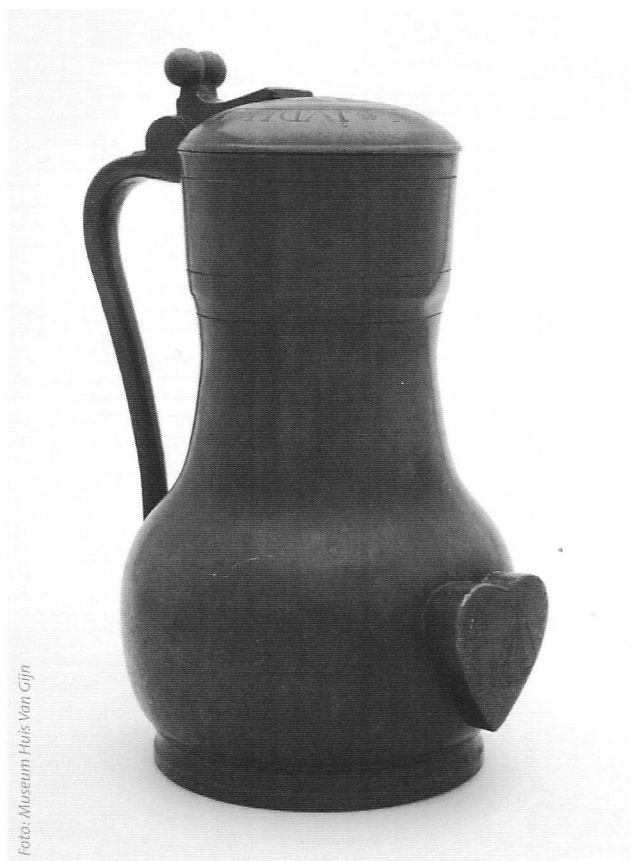
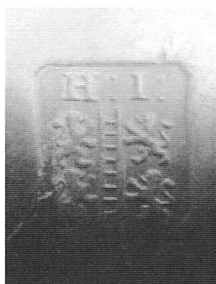

Foto: Museum Huis Van Cijjn

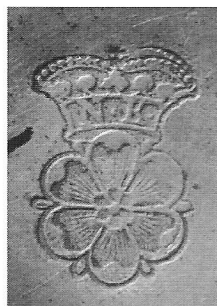
Tinnen voorwerpen uit Museum Huis Van Gijn

Buiten Dordrecht:

Afb. 9

Schapekannetje

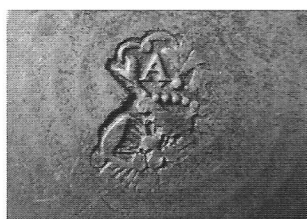
Gemerkt aan de binnenkant van het deksel: gekroonde roos met in de band van de kroon de gietersinitialen NK voor Nicolaas Kraan, Amsterdam, geboren 1698, werkzaam voor en na 1722.

Afb. 10

Een paar drinkbekers met gravering van Willem III en Mary Stuart

Gemerkt aan de buitenkant van de bodem: gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen AR voor Andreas Rentrop, Amsterdam werkzaam 1711 – 1728, overleden 1728 en gekroonde roos met weggesleten gietersinitialen.

De leden brachten mee:

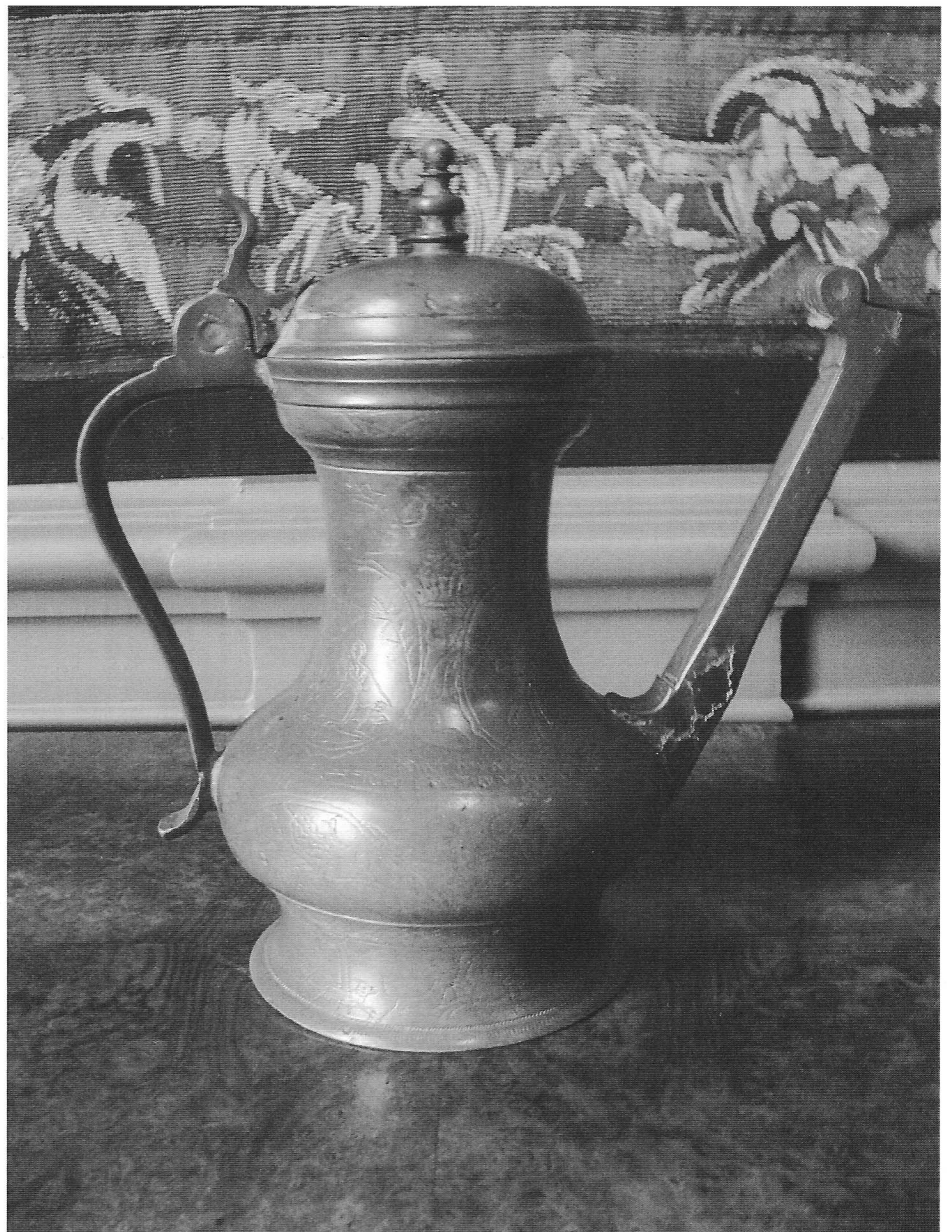
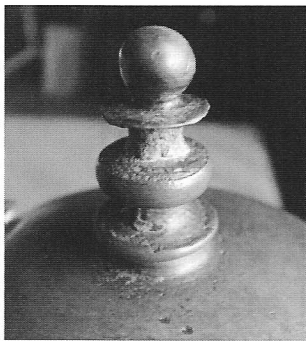
Afb. 11

Jan Steenkan

Gemerkt aan de binnenkant van het deksel: gekroonde roos met in de kroon de gietersinitialen I(?).

De kan is gegraveerd met diverse scènes met de tekst: ICK HOOP DOOR HET GELOOF ENDE LIEFDE KRAGTIGH DAT MIJNT FORTUYN KOMT VAN GODT ALLEMAGH(TIG)

Bijzonder is dat op het deksel een torentje is aangebracht in de traditie van de Nijmeegse gildekannen. De vraag is of dit origineel is. Het zou dan de eerste Jan Steenkan zijn met een dergelijk deksel.

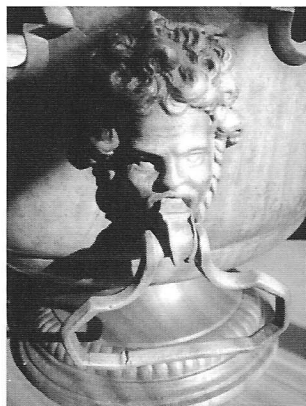

De leden brachten mee:

Afb. 12

Wijn- of glazenkoeler

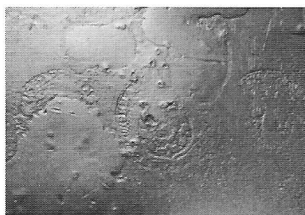
Gemerkt aan de onderkant van de bodem:
engelmerk met niet leesbare gietersinitialen
of gietersnaam. Duitsland, 18^e eeuw

Afb. 13

Wijn- of glazenkoeler

Gemerkt aan de onderkant van de bodem:
driemaal weggesleten merken. Nederland,
17^e/18^e eeuw.

Afb. 14

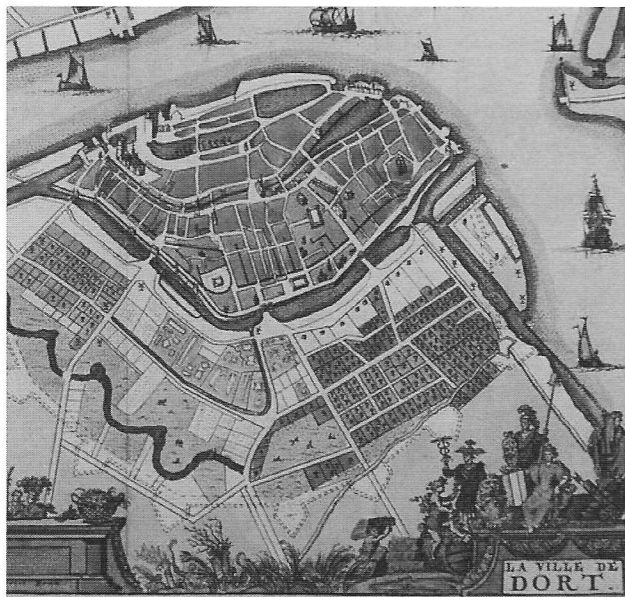
Een paar kandelaars

Gemerkt aan de binnenkant van de voet: engelmerk met gietersnaam
W.LOGGER voor Willem Logger, Dordrecht, Gehuwd 1767, werkzaam
1767 – 1812/1813.

Tin en tinnegieters uit Dordrecht

Tekst en foto's: Jan Beekhuizen

Afb. 1: Gravure van Dordrecht. 17e eeuw.
Maker onbekend.

Dordrecht was in de zeventiende en achttiende eeuw een rijke stad, ontstaan aan het riviertje de Thure te midden van veenmoerassen (afb. 1). De oorspronkelijke naam was Thuredrith, doorwaadbare plaats aan rivier de Thure. In de loop van de tijd veranderde de naam in Dordrecht. De oudste vermelding dateert van rond 1120 en in 1220 kreeg zij haar stadsrechten. Door de strategische ligging en het verkrijgen van het stapelrecht in 1299 ontwikkelde Dordrecht zich tot een belangrijke stapelplaats (afb. 2).

Stapelrecht hield in dat goederen die door een stad werden vervoerd, eerst daar moesten worden opgeslagen en te koop aangeboden.

Dordrecht verhandelde vooral wijn, hout en graan. Rond 1400 had de stad 8000 inwoners en was daarmee de grootste stad in Holland.

De stad ligt gunstig aan de Merwede, die zich daar splitst in de Noord en Oude Maas. Hierdoor was de invoer van tin gemakkelijk, rechtstreeks vanuit Engeland of via Rotterdam.

Toch hebben er in de stad zelf niet zoveel tinnegieters gewerkt. De vroegst bekende tinnegieter werkte omstreeks 1400. Hij merkte met de initiaal T. Maar in 1392 was er al sprake van tin in Dordrecht: de Dordtse kannenkopers sloten een overeenkomst met koop-

man Wouter Vlas om tinwerk - dus als eindproduct - naar Engeland te verhandelen. Men mag aannemen dat deze voorwerpen daadwerkelijk in Dordrecht werden geproduceerd.

In de loop der tijd hebben er 79 tinnegieters gewerkt. Althans zoveel tinnegieters staan er in *Nederlandse Tinnegieters & Tinmerken*. Er komen er een paar bij, maar daar later over.

15 ^e eeuw:	2 tinnegieters
16 ^e eeuw:	11 tinnegieters
17 ^e eeuw:	45 tinnegieters
18 ^e eeuw:	20 tinnegieters
19 ^e eeuw:	1 tinnegieters
Totaal:	79 tinnegieters

Van deze 79 tinnegieters zijn er 73 met naam bekend en zes niet, waarvan vijf met een stadsmerk en niet met een naam te verbinden gietersinitialen.

De meest bekende en voorkomende tinnegieters zijn:

- François van der Elst
- Jan Gardenier en zijn zoon Bastiaan Gardenier
- Hendrik Jongeling
- Willem Logger
- Gosuwinus de Bruijn
- Willem Steenbus (deze laatste staat in Dubbe, maar niet onder Dordrecht)

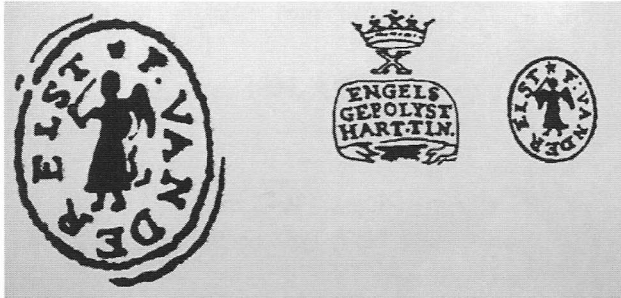
Tijdens het samenstellen van het boek over *Dordts en Weerter Tin* stuitte ik op diverse bronnen, waaruit ik veel nieuwe gegevens heb kunnen halen.

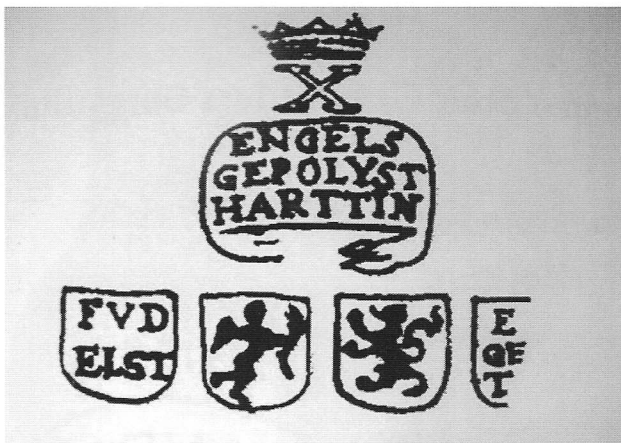
Afb. 2: Stadswapen van Dordrecht

In NTT:

François van der Elst, huwt 1763, in 1792 nog vernoemd, werkzaam 1763 - 1792.

Afb. 3: Engelmerken van François van der Elst

Afb. 4: Viermerk van François van der Elst

Bij pogingen om nog wat meer te vinden over deze tinnegieter vond ik de stamboom van de familie Van der Elst. Daarin wordt het geboortjaar van 1742 genoemd, alsmede de datum van overlijden, 26 maart 1812. Hij huwde, zoals ook in NTT wordt vermeld, in 1763 met Helena van Hamelenberg, waarschijnlijk familie van de tinnegieter Hamelenberg. Uit dit huwelijk werden zes kinderen geboren, waar onder Abraham van der Elst, geboren in 1764 en Jacobus van der Elst, geboren in 1776.

Verdere gegevens vond ik in *Index op straat van de belasting inspectie van omstreeks 1812/1813*. Ik stuitte op Abram van der Elst, tinnegieter geboren 1764. Ook wordt Jacob van der Elst in dit document genoemd.

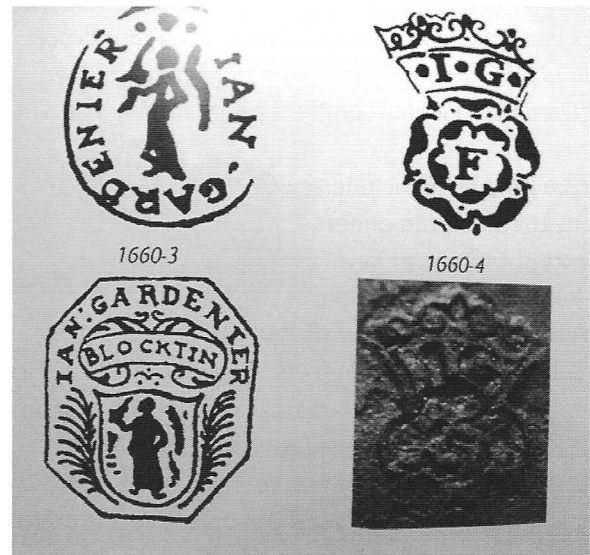
Nuttig was bovendien: *Onderzoek in september 1814 naar ongeveer 3020 weerbare mannen, die in één van de 20 wijken in Dordrecht woonden en de leeftijd*

hadden tussen 17 en 50 jaar (1764 - 1797). Daarin staat dat Jacobus van der Elst, zoon van François, tinnegieter, geboren is op 18 september 1776, gehuwd 1798 en overleden 1861.

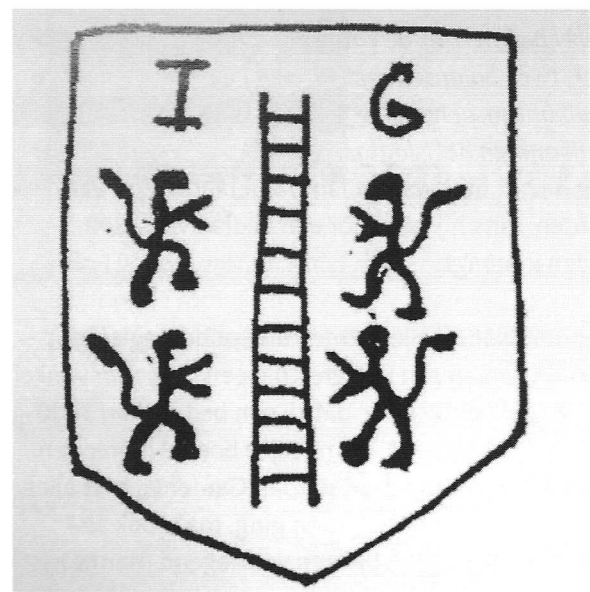
Dit zijn twee nieuwe tinnegieters die wij aan het bestand kunnen toevoegen.

In NTT:

Jan Gardenier, geboortedatum niet bekend, burger of poorter in 1675, werkzaam 1675 - 1732, gehuwd in 1692 en overleden 1732.

Afb. 5: Engel- en roosmerken van Jan Gardenier

Afb. 6: Stadsmerk van Jan Gardenier

Tin en tinnegieters uit Dordrecht

Uit archieven blijkt dat hij afkomstig is uit Rotterdam en daar ook werkzaam is geweest. In het *Stadsarchief van Dordrecht* staat: *Agatha Gardenier, dochter van Jan Gardenier (tingieter te Rotterd) 24 dec. 1675: ontvangen als burger en inheems poorter van Dordrecht Jan Gardenier tinnegieter, jongman geboortig van Rotterdam mits betalende 10 gl.*

Zijn huwelijk in 1692 blijkt zijn tweede te zijn. In die archieven vinden wij immers: *op 4 maart 1676 ondertrouwen Johannes Gardenier wonende te Rotterdam.* Uit dit huwelijk komen vier kinderen voort. In 1685 koopt hij een pand. De archieven vermelden: *Dirck van Nooy, koopman te Dordrecht verkoopt voor 3700 gl aan Johannes Gardenier, tingieter en burger van Dordrecht een huis omtrent de Mennebrug.*

Men zou mogen concluderen dat Jan Gardenier zich pas in 1676 - bij zijn ondertrouw - in Dordrecht heeft gevestigd en in ieder geval in 1685 een pand kocht. Wij kunnen Jan Gardenier dus toevoegen als een Rotterdamse tinnegieter, die daar gewerkt heeft vóór 1675.

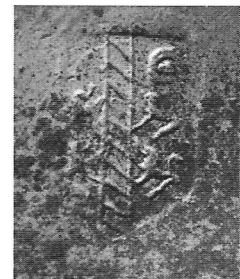
De laatste vermeldingen die ik gevonden heb zijn 1692 en 1706. In 1692 laat hij voor zijn tweede huwelijk huwelijksvoorwaarden optekenen. In 1706 laat hij enkele veranderingen aanbrengen in zijn testament van 1697. Hierin staat o.a. dat zijn zoon *Bastiaan Gardenier de gereedschappen, die tot zijn winkel behoren, nl. de koute winckel, toon- en voetenbank, twee balansen met schalen en gewichten, twee draaibanken, al het giet- en soldeergereedschap, de 'breijbank' en het 'slagtgereedschap'* zal erven. Verder mag hij het huis waarin Jan Gardenier woont aangaan, mits hij daarvoor een bedrag van 2800 gulden inbrengt.

Tenslotte laat hij alle vormen die tot de tingieterij behoren na aan zijn kinderen die een tingieterswinkel hebben, op voorwaarde dat zij een bedrag van 3000 gulden in de gemeenschappelijke boedel inbrengen. Uit deze informatie blijkt dat Jan Gardenier niet alleen als tinnegieter door het leven ging, maar ook als koopman en voor die tijd een vermogend man was.

Objecten van Jan Gardenier:

Afb. 7: Maatkan met stadsmerk (collectie Jan Beekhuizen Kunst- en Antiekhandel)

Afb. 8: Paar gehamerde schoteltjes met engelmerk (particuliere collectie)

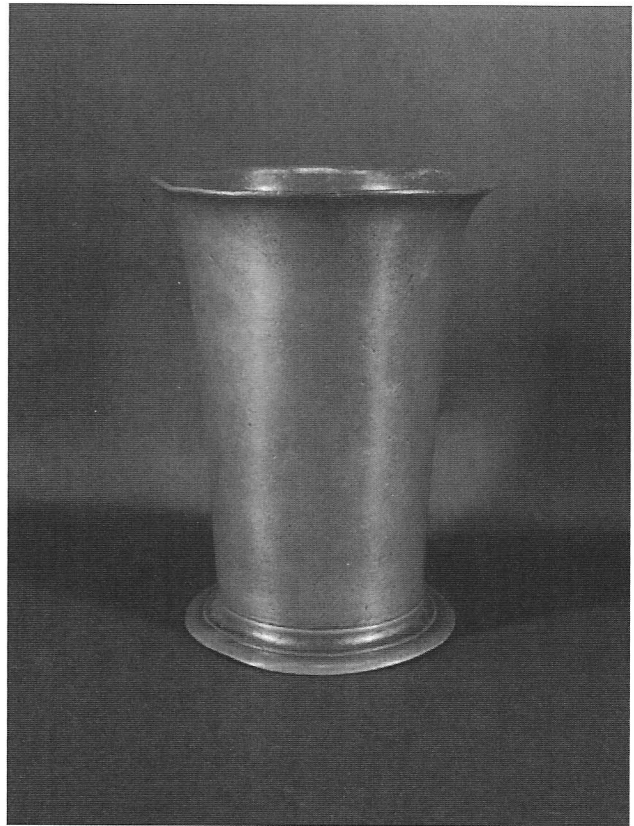
Afb. 9: Grote schotel met engelmerk en gekroonde roos (particuliere collectie)

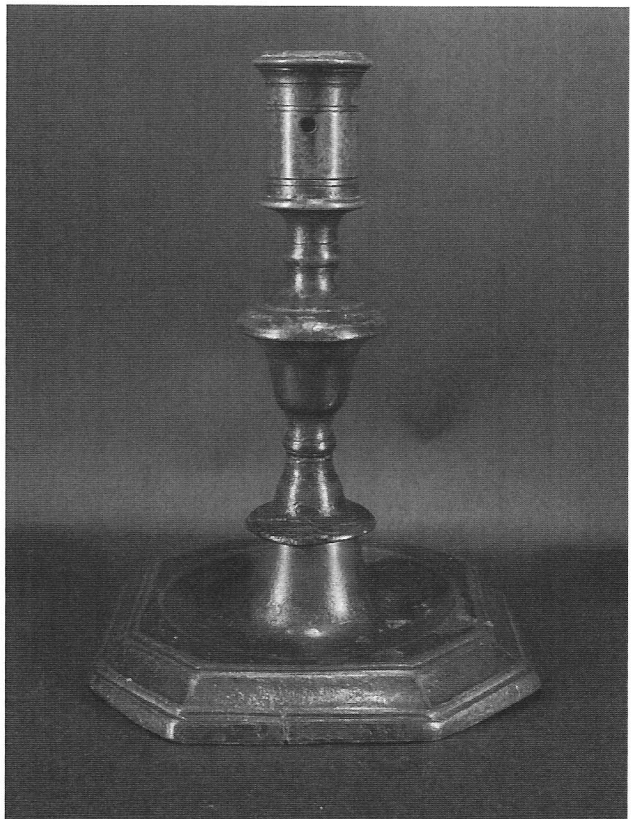
Afb. 10: Zeer grote schotel met engelmerk en gekroonde roos (collectie Jan Beekhuizen Kunst- en Antiekhandel)

Tin en tinnegieters uit Dordrecht

Afb. 11: Drinkbeker met eigendomsmerk van de kolveniers uit Bergen op Zoom (particuliere collectie)

Afb. 12: Kandelaar (particuliere collectie)

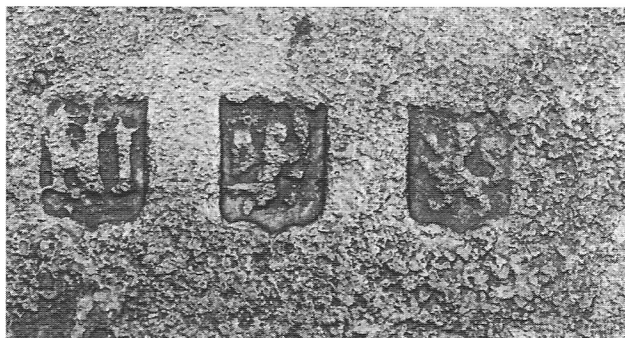

Bastiaan Gardenier, al eerder genoemd, is de zoon van Jan Gardenier. In NTT vinden wij dat hij werkzaam was na 1717. In 1727 herroept zijn vader Jan Gardenier zijn testament en laat zijn kleinkinderen mede-eigen in de erfenis. Bedragen die genoemd worden zijn 2400 gulden en 7000 gulden in obligaties en rentebrieven. De rest gaat naar zijn zoon Bastiaan en dochter Agata. In 1717 is al bepaald dat Bastiaan een jaarlijkse uitkering krijgt van 200 gulden tot aan het overlijden van zijn vader.

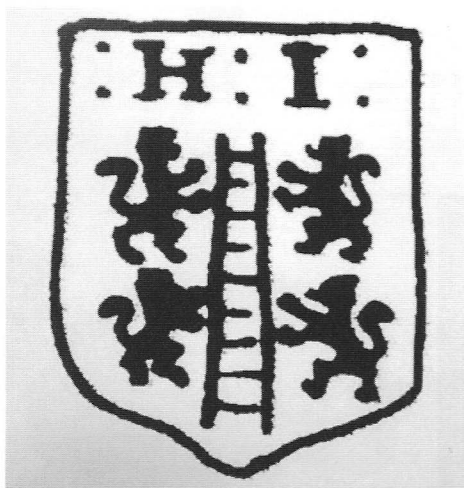
In een testament van 13 november 1736 wordt Bastiaan Gardenier vermeld als *tingieter*. Ik heb ook zijn datum van overlijden gevonden. *Het Begraafboek van de Grote Kerk te Dordrecht* vermeldt: 10 april 1739: begraven Bastiaan Gardenier, op de Kalkhaven, ongehuwd, met twee koetsen.

In NTT

Hendrik Jongeling, werkzaam ca. 1737 - 1756.

Afb. 13: Viermerk van Hendrik Jongeling

Afb. 14: Stadsmerk van Hendrik Jongeling

Hij was getrouwd met Maria Gardenier, de dochter van Jan Gardenier. Een nieuw merk, dat voorkomt op een ronde gegraveerde doos, kan worden toegevoegd (afb. 13). Hij is ook de maker van de gildekannen (zie blz. 73), die in Museum Huis Van Gijn worden bewaard.

Afb. 15: Deksel doos met graving (particuliere collectie)

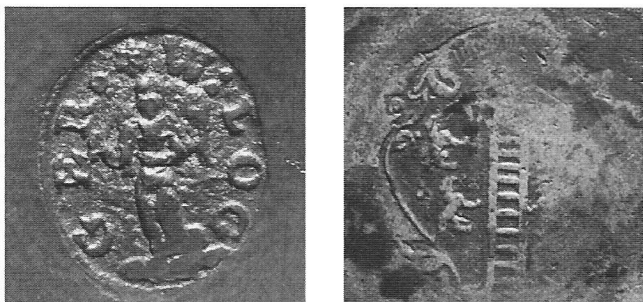

Afb. 15a: Bovenzijde deksel doos

Tin en tinnegieters uit Dordrecht

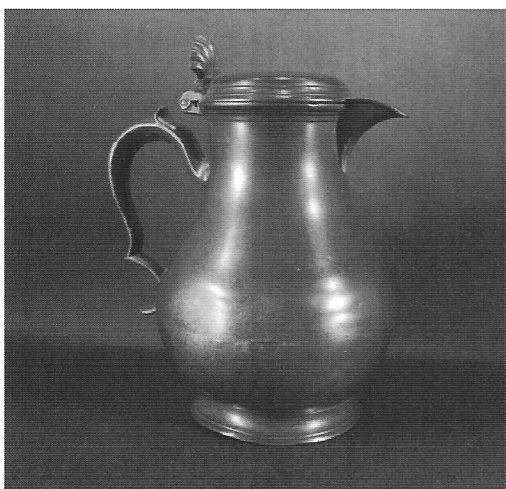
In NTT

Willem Logger, gehuwd in 1767 en werkzaam 1767 tot omstreeks 1792.

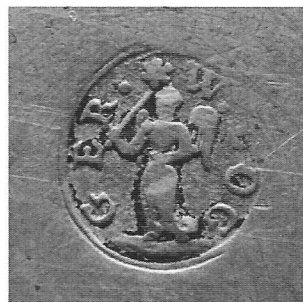

Afb. 16: Engelmerk en stadsmerk van Willem Logger

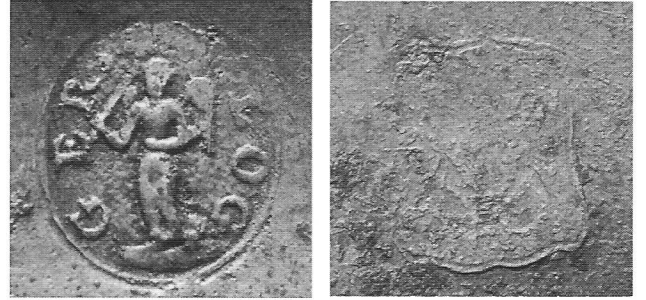
Dit laatste jaartal moet worden bijgesteld, want in *de Index op straat van de belasting/quotisatie van 1812/1813* staat dat Willem Logger, tinnegieter, wordt aangeslagen voor 100 gulden. Hij was toen dus nog werkzaam.

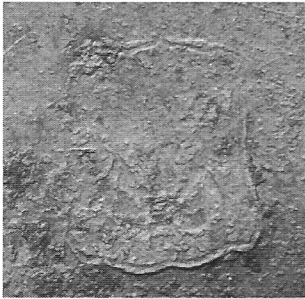
Afb. 17: Snebkan met engelmerk (particuliere collectie)

Afb. 18: Tabakspot met engelmerk

*Afb. 19: Kraamvrouwenbakje met engelmerk
(particuliere collectie)*

Afb. 20: Nieuw merk van Willem Logger

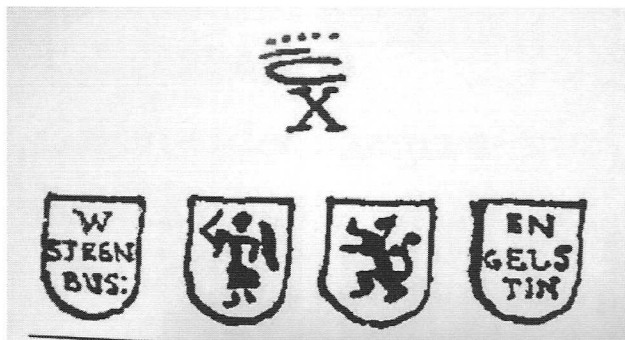

Afb. 21: Kandelaar met engelmerk

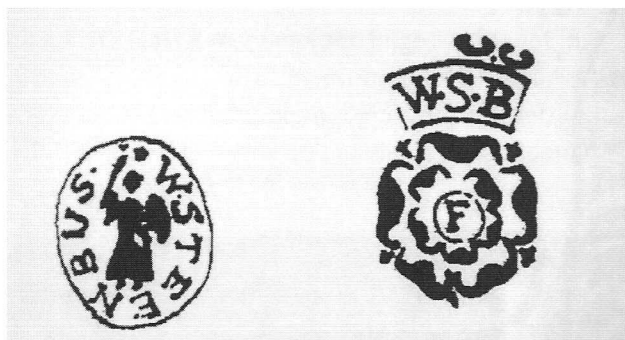
Tin en tinnegieters uit Dordrecht

In NTT

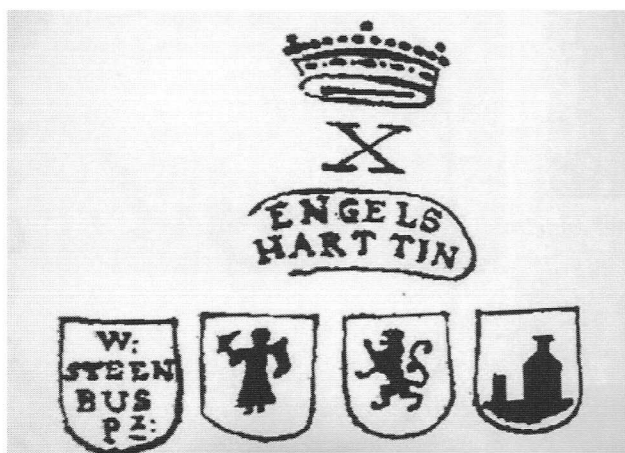
Willem Steenbus, woonplaats onbekend, werkzaam 18B.

Afb. 22: Viermerk van Willem Steenbus

Afb. 23: Engelmerk en gekroonde roos van Willem Steenbus

Afb. 24: Viermerk en gekroonde roos van Willem Steenbus

Deze tinnegieter kunnen wij nu in de tweede druk van NTT onder Dordrecht opnemen. In *de Akte van overdracht uit 1745 van het Stadsarchief Dordrecht* wordt Willem Steenbus genoemd. In het Archief

Kerkvoogdij te Dordrecht blijkt dat Willem Steenbus daar werkzaam was:

1770 fol. 32: *Willem Steenbus, Een gulden Sestein stuyver voor Leverantie van Een grootte Engelschen Tinnen waterpot in de consistoriekamer van de grootte Kerk*

1773 fol 45: *Aan Willem Steenbus voor een Grootte Engelschen tinne waterpot en het verruylen van den ouden daartegen. Eene gulde dus 1:-:-*

Als laatste jaartal heb ik 1787 gevonden:

In een Schepenakte van transport door Jacob Adriaan Braats aan tinnegieter Willem Steenbus voor 8 gulden, 8 novem 1787.

De werkzame periode in de tweede helft van de achttiende eeuw van Willem Steenbus vermeld in NTT is correct. En het belangrijkste is dat we Willem Steenbus in Dordrecht kunnen plaatsen.

In NTT staat een merk van Willem Steenbus. De goede kijker ziet onder de naam W. Steenbus de letters Pz staan. Volgens mij kan dit merk worden toegeschreven aan Pieterszoon Willem Steenbus.

Op een chocoladekannetje vond ik een engelmerk met de gietersinitialen PSB en jaartal 1766, dat ik nu toeschrijf aan Pieter Steenbus (afb. 25).

Afb. 25: Chocoladekannetje met engelmerk en jaartal 1766 (particuliere collectie)

In NTT

Gosuwinus de Bruijn, werkzaam tussen ca. 1642 en 1681. Meester omstreeks 1642. Tussen 1650 en 1681 nam hij een knecht of leerjongen aan.

Op 13 september 1648 wordt dochter Sara geboren uit het huwelijk met Peternella Jans, zijn eerste huwelijk, want: in het *Bulletin Historisch Huizenonderzoek 'Het Nieuwe Werck'* is te vinden dat hij voor een tweede keer trouwt: *op 18 juni 1671 trouwt Gosuwinus de Bruijn, tinnengieter en weduwnaar, wonend bij de Nieuwbrug met Cornelia Cleijcluijt, wonend op de Hoge Nieuwstraat.*

In NTT

I. van Hamelenberg, werkzaam voor en na 1776

Nieuwe gegevens: *Archief Kerkvoogdij te Dordrecht 1776 Aan Jacob van Hamelenbergh voor verruylen van een tinne waterpot en 't repareren van dito doopbekken bij quitantie 1:4:-*

1782 Aan Wede Martinus Hamelenberg voor nieuwe tinne inktkoker Nieuwe Kerk oude inruilen 2;9;-

De initiaal I staat dus voor Jacob en er is ook sprake van een nieuwe tinnengieter Martinus en/of de weduwe Martinus Hamelenberg.

In NTT

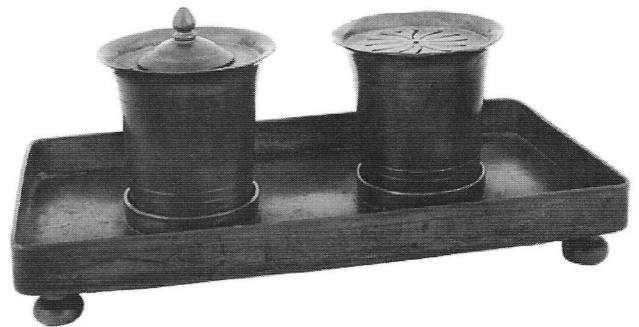
Vermeld worden Isaak Renout, werkzaam voor en na 1737 en Johannes Renout, geboren 1772 en overleden in 1858.

In het onderzoek van 2920 mannen einde december 1813 wordt ene J. Renout genoemd, oud 43 jaar. Dan zou het geboortejaar omstreeks 1771 moeten zijn. Zou dit Joannes Renout kunnen zijn en moeten we dan zijn geboorte jaar veranderen? Want Isaak Renout kan niet, omdat deze al huwt in 1737.

In het Onderzoek in september 1814 naar ongeveer 3020 weerbare mannen, die in één van de 20 wijken in Dordrecht woonden en een leeftijd hadden tussen 17 en 50 jaar (1764 - 1797) staat een tinnengieter vermeld met de naam Abraham Renout, oud 39, tinnengieter Wijk 12.

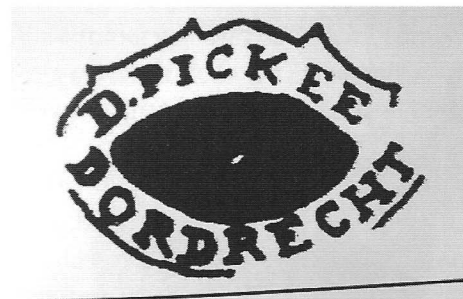
Deze tinnengieter zou dus in 1775 geboren zijn en kan toegevoegd worden aan de tinnegieterslijst van Dordrecht.

In een particuliere verzameling trof ik een inktstel aan met een tot dan toe onbekend merk van Dirk Pickee (afb. 26).

Afb. 26: Inktstel met roosmerk (particuliere collectie)

Hij was geboren in 1803 en werkzaam vóór 1840, want in dat jaar werd zijn gieterij opgeheven. Het merk is in de vorm van een gekroonde roos met de letter F in het hart en de gietersnaam D. Pickee in de kroon. Dit verschilt van het merk dat staat in NTT (afb. 27).

Afb. 27: Merk van D. Pickee uit NTT

Tin en tinnegieters uit Dordrecht

In de rekeningen van de Gilden van Dordrecht (1438 - 1600) door mr. J.L. Overvoorde (1894) is vermeld:

St.Lucasgild of gild van de vijf neeringen:

1487 *tinnegieters, glazenmakers, beeldenmakers, aardenpottenmakers en lantaarnmakers.*

1570 *idem + leemplakkers*

1642 *tinnegieters, glazenmakers, leemplakkers en pottenbakkers*

Volgens *Eed van trouw door ambtenaren en gildebroeders (16 april 1788 - 25 juni 1788)* waren er in Dordrecht 31 gilden. Een tinnegietersgilde wordt niet genoemd, maar wel het smedengilde, waartoe de tinnegieters behoord zullen hebben. Het smedengilde telde ongeveer vijftig leden.

Objecten Dordrecht met niet-geïdentificeerde merken:

Afb. 28: Maatkan met stadsmerk

Afb. 29: Drinkbeker met stadsmerk

Literatuur over tin

Tekst: H.B. van Wijk

In 1986 werd in Het Prinsenhof in Delft de 38e Oude Kunst- en Antiekbeurs gehouden. Bij die gelegenheid was er een bijzondere tentoonstelling, waarvan de catalogus – voorzien van een voorwoord van onze voorzitter – was geheten *Expositie 120 bodemvondsten uit het privé-bezit van de Heer H.J.E. van Beuningen*. Afgebeeld en beschreven werden de 125 objecten die in de tentoonstelling te zien waren, alle van de heer Van Beuningen. Hij schreef een inleiding waarin hij aandacht besteedde aan het belang van ons archeologisch erfgoed en illustreerde dat met zijn eigen verzameling. Althans – een deel daaruit, want, zo schreef hij, deze verzameling omvatte meer dan 10.000 voorwerpen.

Zo'n omvang is nauwelijks te omvatten, in overdrachtelijke, noch in fysieke zin. Gelukkig heeft HJE tijdig nagedacht over het voortbestaan van zijn collectie en dat resulteerde er in dat al enige jaren tevoren het leeuwendeel van de collectie, 7.000 stuks, door de stad Rotterdam werd verworven en geplaatst werd en onder beheer kwam van museum Boijmans Van Beuningen. Die overdracht was grondig voorbereid getuige het rapport van 17 april 1981 dat de neerslag vormde van het onderzoek naar de wenselijkheid van en de vele praktische implicaties bij zo'n overdracht, waaronder niet in de laatste plaats de regeling van de financiering door de Gemeente van het paviljoen dat zo fraai is gerealiseerd.

Opvallend is de grote eendracht waarmee alle betrokkenen uit de publieke en private sfeer concludeerden dat deze overdracht ten eerste was toe te juichen. Museum Boijmans Van Beuningen had op het gebied van de kunstnijverheid een traditie die van voor de Tweede Wereldoorlog stamde en de toenmalige directeur, dr. D. Hannema, had daarin een leidende rol gespeeld. Uit dit pre-HJE-tijdperk kennen we door de catalogi enkele tentoonstellingen: in 1940 *Oud-Aardewerk* en in 1942 *Uit den bodem van Rotterdam*. Ook de jaarverslagen uit die periode, bijv. dat over 1939/41 en over 1942/43 tonen veel keramische aanwinsten. Deze Koerier gaat toch over tin zult u zeggen. Ja, Van Beuningen was ook tinverzamelaar; zijn verzameling kent kwalitatief zijns gelijke niet. Maar schrijven over zijn tin houdt ook en vooral in, schrijven over keramiek

– niet alleen vanwege de veel grotere aantallen, maar ook omdat zijn verzameldrift zich niet tot één categorie beperkte, maar alles besloeg wat de bodem aan laat-middeleeuwse en renaissance vondsten opleverde.

HJE valt niet onder één noemer te vangen, of het zou deze globale verzamelnoemer moeten zijn, hij is niet of auteur, of wetenschapper, of onderzoeker, of documentalist, of stimulator, hij is het allemaal. Vanaf 1945 tot en met 2015, zeventig jaar, is hij hiermee bezig geweest en tot zijn tachtigste was hij in de Rotterdamse archeologische wereld de spin in het web.

Dat kon omdat hij heel lang voorzitter was van een zeer invloedrijk orgaan, de 'Coördinatie Commissie van Advies inzake archeologisch onderzoek binnen het ressort Rotterdam'. Naar de geest van die tijd werkten publieke en private instellingen eendrachtig samen. De grote inspanningen van HJE, om die krachtenbundeling optimaal te benutten, zijn - in volgorde van belangrijkheid - wel de tweede zijde van zijn veelzijdigheid die genoemd mag worden. (Als verzamelaar stel ik zijn verzamelactiviteiten voorop, dat begrijpt u.)

En of het nu was als voorzitter van de genoemde Coördinatie Commissie of als voorzitter van de Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp, steeds speelde HJE een leidende rol.

Door de jaren kwamen gestaag de publicaties waaraan hij een bijdrage leverde, zoals in 1950 in het tinnummer van *Oud Nederland*, samen met B. de Kock 'iets over kwaliteits- en ijkmerken'.

De catalogi van tentoonstellingen in museum Boijmans Van Beuningen liegen er ook niet om. In 1963 *In kannen en kruiken* met zijn Ten geleide en vele bruiklenen, in 1966 *Symposion Rotterdam*, met vele bruiklenen aan de vijf simultaantentoonstellingen in het Rotterdamse, georganiseerd ter gelegenheid van het eerste van uiteindelijk zes symposia, gehouden tussen 1966 en 1996, elk resulterend in een *Rotterdam Paper*, waarin de bijdragen van de verschillende sprekers werden gebundeld. Een wetenschappelijke *mer à boire* waaruit nog jaren gedronken kan worden.

Literatuur over tin

In 1973 volgde *Verdraaid goed gedraaid* uit zijn verzameling en ter gelegenheid van het tweede symposium. In 1988 *Communicerende vaten. Beeldtaal van slibversiering op laat-middeleeuws aardewerk in de Nederlanden*. In 1991 *Gedateerde keramiek | Gebruiksvoorwerpen met jaartal uit de collectie Van Beuningen - de Vriese*. En ik zal er nog wel een paar vergeten zijn¹.

Bij dit geweld mag ook de rol van museum Boijmans Van Beuningen niet worden onderschat, daar was de wetenschappelijke staf te vinden die aan onderzoek en publicaties werkte. Zeer uitzonderlijk voor Nederland mag wel het viertal tussen 1991 en 1997 uitgekomen boeken van de Afdeling Kunstnijverheid en Vormgeving waarin de museumcollectie werd gedocumenteerd. De titels zijn hieronder vermeld, naslagwerken zonder weerga, die hun waarde blijven behouden, ook nu het museum het elektronische gegevensbestand ALMA heeft ontwikkeld dat dezelfde functie heeft en on line beschikbaar is.

Dit stukje zou zeer onvolledig zijn als niet aandacht werd besteed aan de collectie insignes van HJE, een uit de hand gelopen hobby, zacht uitgedrukt.

Voor de in 1987 verschenen monografie *Heiligen uit de modder* was al in ruime mate uit die collectie geput. Maar het serieuze werk bevat de trits *Heilig en Profaan*, verschenen in de jaren 1993 – 2012 met een beschrijving van religieuze en profane loodtinnen insignes en ampullen, voornamelijk uit zijn collectie - gelardeerd met de nodige begeleidende artikelen. Naar aanleiding van het verschijnen van het eerste deel werd in 1994 een symposium gehouden, vastgelegd en onder dezelfde titel gepubliceerd in 1995. Pas op het allerlaatst heeft hij zijn rol bij het tot stand brengen van een beoogd vierde deel van *Heilig en Profaan* moeten opgeven maar het ziet er naar uit dat dit vierde deel er toch komt².

Eerder droeg ik een artikel op aan HJE, namelijk ter gelegenheid van zijn 80e verjaardag (*Tinkoerier* jrg. 8 nr. 1) en kwamen zijn opvattingen naar voren in mijn bespreking van het boek *Goed Gevonden* over Martien Weel (*Tinkoerier* jrg. 22 nr. 2). Uit persoonlijke contacten is mij bekend dat hij zich meer en meer zorgen maakte over de afstand die de professionele archeologen zijn gaan innemen tegenover de amateurs. Kan het feit dat in het boekje *Ontdekt!* van het Rotterdamse BOOR uit 2010 op geen enkele wijze wordt gerefereerd aan de persoon of de rol van HJE, daar iets mee te maken hebben?

Maar van zijn optimistische instelling getuigt een brief die hij in 2015 aan de directeur RCE schreef en waarin hij zich verheugd betoonde over de aandacht die wordt besteed aan het verbeteren van de verhouding tussen de professionele – en de amateurarcheologen. Laten we hopen dat dit signaal gaat uitmonden in herstel van de verhoudingen in zijn jongere jaren.

¹ Zie de bibliografie op p. 39 van *Gevonden voorwerpen*, Rotterdam Papers 11, vooral over insignes

² In het Zeeuws Museum in Middelburg wordt vanaf 12 december een tentoonstelling gehouden over insignes onder de titel *Sign of the Times*

Literatuur:

Beuningen H.J.E. van, 'Tinkeuren en meestertekens', in: *Hobby*, jaarg. 2, 1947 p. 22 - 26

Beuningen H.J.E. van en B. de Kock, 'iets over kwaliteits- en ijkmerken', in: *Oud Nederland*, jaarg. IV, 1950 p. 186 – 188

Carmiggelt Arnold en Marco van Trierum, *Ontdekt ! | Vijftig jaar archeologie in Rotterdam en omgeving*, Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam 2010

Collectiecatalogi Museum Boijmans Van Beuningen, Afdeling Kunstnijverheid en Vormgeving/
Department of Applied Arts and Design

- Ruempol Alma P.E. en A.G.A. van Dongen, *Pre-industriële Gebruiksvoorwerpen/ Pre-industrial Utensils*, 1991
- Vreeken H., *Kunstnijverheid Middeleeuwen en Renaissance/Decorative Art Middle Ages and Renaissance*, 1994
- Mees D.C., *Kunstnijverheid 1600 – 1800 en Tegels/Applied Arts 1600 – 1800 and Tiles*, 1997
- Duits T.G. te, *Kunstnijverheid en Industriële Vormgeving 1800 – heden/Applied Arts and Industrial Design 1800 – the present*, 1996

Delft 1986, cat. *Expositie 120 bodemvondsten uit het privé-bezit van de Heer H.J.E. van Beuningen*, museum 'Het Prinsenhof'

Hannema D. (inl.)

- *Verslag over de jaren, 1939, 1940 en 1941*, Stichting Museum Boymans, Rotterdam, 1942
- *Verslag over de jaren 1942 en 1943*, Stichting Museum Boymans, Rotterdam 1944

Heeringen R.M. van, A.M. Koldewij en A.A. G. Gaalman, *Heiligen uit de modder | In Zeeland gevonden pelgrimstekens*, Zutphen 1987

Heilig en Profaan

- Beuningen H.J.E. en A.M. Koldewij, *Heilig en Profaan | 1000 laat-middeleeuwse insignes uit de collectie H.J.E. van Beuningen*, deel 1, Rotterdam Papers 8, Cothen 1993
- Koldewij A.M. en A. Willemsen (red.), *Heilig en Profaan | Laatmiddeleeuwse insignes in cultuurhistorisch perspectief*, Amsterdam 1995
- Beuningen H.J.E. van, A.M. Koldewij, D. Kicken, *Heilig en Profaan 2 | 1200 Laatmiddeleeuwse insignes uit openbare en particuliere collecties*, Rotterdam Papers 12, Cothen 2001
- Beuningen H.J.E. e.a., *Heilig en Profaan | 1300 laatmiddeleeuwse insignes uit openbare en particuliere collecties*, Rotterdam Papers deel 13, Langbroek 2012

Rotterdam Papers | A contribution to medieval and post-medieval archaeology

- 1: Renaud J.G.N. (red.), teksten symposium 1966 'Middeleeuwse archeologie in oude binnensteden', 1968
- 2: Renaud J.G.N. (red.), teksten symposium 1973: 'Woning en huisraad in de Middeleeuwen', 1975
- 3: Bruijn Anton, Pottersvuren langs de Vecht, 1979

- 4: Renaud J.G.N. (red.), teksten symposium 1979: 'De middeleeuwse stad en de kwaliteit van het bestaan', 1982
- 5: Trierum M.C. van en H.E. Henkes (red.), teksten symposium 1984: 'Landschap en bewoning rond de mondingen van de Rijn, Maas en Schelde', 1986
- 6: Hurst John G., David S. Neal and H.J.E. van Beuningen, *Pottery produced and traded in north-west Europe 1350 – 1650*, 1986
- 7: Carmiggelt A. (red.), teksten symposium 1990: 'Handel, handelsplaatsen en handelswaar', 1992
- 9: Henkes Harold E., *Glas zonder glans/Glass without gloss*, 1994
- 10: Carmiggelt A. e.a. (red.), teksten symposium 1996: 'Archeologie en Bouwhistorie: techniek-gebouw-structuur', 1999
- 11: Kicken D., A.M. Koldeweij, J.R. ter Molen, *Gevonden voorwerpen | Lost and Found | opstellen over middeleeuwse archeologie voor - | Essays on medieval archaeology for H.J.E. van Beuningen*, 2000

Rotterdam en Schiedam 1966, cat. *Verborgen verleden*, Historisch museum Rotterdam, *Gekeerd Getij*, Maritiem museum 'Prins Hendrik' Rotterdam, *'t Gheduldich Huysraet*, museum Boymans-van Beuningen, *Kastelen in en om Rotterdam*, Gemeente-Archief Rotterdam, *In Kannen en Kruiken II*, Stedelijk museum Schiedam

Tentoonstellingscatalogi museum Boymans (resp. Boijmans Van Beuningen)

- 1940 *Oud-Aardewerk*
- 1942 *Uit den bodem van Rotterdam*
- 1963 *in kannen en kruiken*
- 1973 *verdraaid goed gedraaid | Verzameling H.J.E. van Beuningen*
- 1991 *Gedateerde keramiek | Gebruiksvoorwerpen met jaartal uit de collectie Van Beuningen-de Vriese*

Weel Marleen, *Goed Gevonden | Een historie van archeologen en 'amateurs'| Het portret van Martien Weel (1935 – 2011)*, Hoorn 2014

Bibliografie H.J.E. van Beuningen

van Beuningen, H.J.E. 1947. Tinkeuren en meestertekens. In: *Hobby* 2, 2, p. 22-26.

van Beuningen, H.J.E. 1948. Middeleeuwse gebruiksvoorwerpen uit een particuliere collectie. In: *Hobby* 2, 8, p. 121-125.

van Beuningen, H.J.E. en B. de Kock. 1950. Iets over kwaliteits- en ijkmerken. In: *Oud Nederland* 8, p. 186-188.

Hurst, J.G., D.S. Neal and H.J.E. van Beuningen, 1975. North Holland Slipware. In: J.G.N. Renaud (red.), 1975. *Teksten van lezingen gehouden tijdens het Symposium 'Woning en huisraad in de Middeleeuwen'*, Rotterdam Papers 2, Rotterdam, p. 47-65.

van Beuningen, H.J.E. 1978. Notities bij een stilleven van Hans van Essen. In: J.R. ter Molen en A.W.F. Meij (red.), 1978. *Boymans Bijdragen. Opstellen van medewerkers en oud-medewerkers van het Museum Boymans-van Beuningen voor J.C. Ebbinge Wubben*. Rotterdam, p. 36-42.

Bruijn, A. (met bijdragen van H.J.E. van Beuningen en T.J. Hoekstra), 1979. *Pottersvuren langs de Vecht. Aardewerk rond 1400 uit Utrecht*, Rotterdam Papers 3. Rotterdam.

van Beuningen, H.J.E. 1981. Zur deutschen Keramik des 17. Jahrhunderts in den Niederlanden. Die Weserware. In: Stephan, H.-G. (1981): *Coppengrave. - Studien zur Töpferei des 13. bis 19. Jahrhunderts in Nordwestdeutschland. - Materialhefte zur Ur- und Frühgeschichte Niedersachsens* 17, 1981, p. 126-137.

van Beuningen, H.J.E. 1982. Terugzien op 20 jaar functioneren van de Coördinatie Commissie van advies inzake archeologisch onderzoek binnen het ressort Rotterdam. In: J.G.N. Renaud (red.), *Teksten van lezingen gehouden tijdens het Symposium 'De middeleeuwse stad en de kwaliteit van het bestaan'*, Rotterdam Papers 4. Rotterdam, p.1-4.

Hurst, J.G., D.S. Neal and H.J.E. van Beuningen, 1986. *Pottery Produced and Traded in North-West Europe 1350-1650*, Rotterdam Papers 6. Rotterdam.

van Beuningen, H.J.E. 1987. Een nieuw type pelgrimsinsigne van Sinte Kunera. In: *Maandblad Oud-Utrecht* 60, p. 105-106.

van Beuningen, H.J.E., F. Jurion en M. de Waha, 1987. Over pelgrimstochten naar Aarschot en daarop betrekking hebbende insignes. In: *Het Oude Land van Aarschot* 22, p. 115-136.

van Beuningen, H.J.E. 1988. Een 16de eeuwse pijparden pelgrimsfles uit Leiden. In: L. Barendregt (red.), *Bodemonderzoek in Leiden. Archeologisch Jaarverslag* 10, p. 25-35.

van Beuningen, H.J.E. 1989. Nogmaals de insignes van Sinte Kunera. In: *Maandblad Oud-Utrecht* 62, p. 123-125.

van Beuningen, H.J.E. 1989. Hoe belangrijk zijn fragmenten van pelgrimstekens. In: *The Coinhunter* 8, 30 (juni/juli 1989), p. 19-21.

Koldewey, A.M. en H.J.E. van Beuningen, 1990. Pelgrimstekens van Sint-Gummarus. In: *Sint-Gummarus. Iconografie en verering* (Tent. cat. Museum Wuyts-Van Campen en Baron Caroly). Lier, p. 56-58.

van Beuningen, H.J.E. 1990. Pelgrimstekens van Sinte Kunera. In: *The Coinhunter* 33, p. 33-35.

van Beuningen, H.J.E. 1990. Van silveren ende andere teekenen van Sint Job te Wesemaal. In: *Het oude land van Aarschot* 25, p. 161-171.

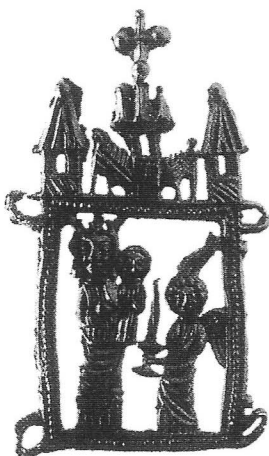
van Beuningen, H.J.E. 1991. Laat middeleeuwse religieuze en pelgrimsinsignes. In: *Devotionalia* 55 (februari 1991), p. 24-25.

van Beuningen, H.J.E. 1991. Laat middeleeuwse religieuze en pelgrimsinsignes. In: *Devotionalia* 57 (juni 1991), p. 100-101.

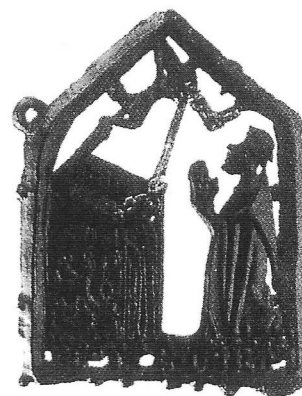
van Beuningen, H.J.E. en A.M. Koldewey, 1993. *Heilig en Profaan; 1000 Laatmiddeleeuwse Insignes uit de collectie H.J.E. van Beuningen*, Rotterdam Papers 8. Cothen.

Beekman, F. en H.J.E. van Beuningen, 1995. *Het verdronken Westenschouwen*. Zierikzee: Stichting Westenschouwen Cultureel.

van Beuningen, H.J.E. 1999. Onser liever vrouwen 't Amersfoort en Westenschouwen, In: *Kroniek van het land van de zeemeermin*. Vereniging Stad en Land van Schouwen-Duiveland, p. 5-16.

3. Insigne met afbeelding van Maria met Kind en Engel (1400-1450), waarvan de oorspronkelijke herkomst nog steeds onbekend is; bodemvondst Dordrecht. Collectie H.J.E. van Beuningen, door hem verworven in 1983 (I. 0001).

4. Insigne met afbeelding van Petrus van Luxemburg, Avignon (1425-1475); bodemvondst Dordrecht. Collectie H.J.E. van Beuningen, door hem verworven in 1983 (I. 0003).

Bibliografie gevonden voorwerpen, Rotterdam Papers 11, p. 39

de Tinkoerier

activiteiten en tarieven 2016

DATA BIJEENKOMSTEN NEDERLANDSE TINVERENIGING

28 mei Oudenaarde: presentatie stadskannenboek
12 november Delft o.v.b.

DATA BIJEENKOMSTEN VLAAMSE TINVERENIGING

3 april Lokeren
9 oktober Lokeren

DATA BIJEENKOMSTEN GEWICHTEN EN MATEN VERZAMELAARS VERENIGING

12 maart Algemene ledenvergadering
23 april Voorjaarsveiling
11 juni Vrijmarkt en expositie in het Weegschaalmuseum Naarden
8 oktober Najaarsveiling
26 november Vrijmarkt en expositie

TARIEVEN NEDERLANDSE TINVERENIGING

Contributie, incl. 2x de Tinkoerier	€ 60,00
Abonnement de Tinkoerier	€ 45,00 (excl. verzendkosten)
Losse nummers	€ 2,50 (excl. verzendkosten)
Advertentie in de Tinkoerier	€ 100,00 (hele pagina)
Losse gebruikte nummers	€ 10,00

COLOFON

Foto's omslag
 Voorzijde: Vondst OB 71
 Achterzijde: Detail van afbeelding 8, pag 73

Ontwerp en lay-out
 Oranje boven, 's-Hertogenbosch

Drukwerk De Koning Repro, Ridderkerk

OPROEP

Als u oude Tinkoeriers wilt afstaan ontvangt de vereniging deze graag. Wij bieden ze voor € 10,00 ter verkoop aan. De opbrengst komt ten goede aan de verenigingskas. Door een schenking van een van onze leden kunnen wij thans een volledige set Tinkoeriers aanbieden. Prijs in overleg. Neem hiervoor contact op met Henk van Wijk (0180 - 617966).

